

การศึกษาอำนาจละมุนของจีนผ่านสถาบันขงจื้อ ต่อการบริหารจัดการหลักสูตรภาษาจีนของสถาบันอุดมศึกษาไทย ในจังหวัดเชียงรายและจังหวัดเชียงใหม่

A Study on China's Soft Power through the Confucius Institute on Chinese Curriculum Administration in Thai Universities in Chiang Rai and Chiang Mai Provinces

ยุทพงษ์ จันทรวรินทร์¹, ฉัตรกฤษ รื่นจิตต์², ซ่อซิง เมธาธารณ์กุล³, และวนิพพล มหาอาชา⁴

Yuthpong Chantrawarin, Chatkrit Ruenjitt, Sosing Methatarnkul, and Wanippol Mahaarcha

Received: March 5, 2024/ Revised: July 30, 2024/ Accepted: August 20, 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้สำรวจรูปแบบและบทบาทของอำนาจละมุนด้านการศึกษาของจีนผ่านสถาบันขงจื้อต่อการบริหารจัดการหลักสูตรภาษาจีนในมหาวิทยาลัยในจังหวัดเชียงรายและเชียงใหม่ ประเทศไทย โดยใช้วิธีการเชิงคุณภาพ เช่น การสังเกตการณ์ในพื้นที่ การวิเคราะห์เอกสาร และการสัมภาษณ์ ผลการศึกษาพบว่า (1) ก่อนการระบาดโควิด 19 สถาบันขงจื้อในมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงดำเนินการในรูปแบบอุปสงค์-อุปทาน โดยสนับสนุนหลักสูตรระดับปริญญาตรีเป็นหลัก รวมถึงหลักสูตรเอกภาษาจีน รายวิชาภาษาจีนในฐานะวิชาศึกษาทั่วไป และหลักสูตรแพทย์แผนจีนบัณฑิต หลังการระบาดโควิด

¹ Corresponding author, อาจารย์, คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (Lecturer, Faculty of Social Science and Humanities, Mahidol University),

E-mail: yuthpong.cha@mahidol.ac.th

² อาจารย์, สำนักวิชาจีนวิทยา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง (Lecturer, Faculty of Sinology, Mae Fah Luang University), E-mail: chatkrit.rue@mfu.ac.th

³ อาจารย์, สำนักวิชาจีนวิทยา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง (Lecturer, Faculty of Sinology, Mae Fah Luang University), E-mail: sosing.met@mfu.ac.th

⁴ อาจารย์, คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (Lecturer, Faculty of Social Science and Humanities, Mahidol University), E-mail: wanippol.maa@mahidol.ac.th

19 สถาบันขงจื้อในมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงดำเนินการเป็นเอกเทศมากขึ้นและลดบทบาทการสนับสนุนลง ส่วนของสถาบันขงจื้อในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันขงจื้อและคณะวิชาดำเนินการเป็นเอกเทศออกจากกันก่อนการระบาดโควิด 19 โดยเน้นหลักสูตรภาษาจีนระดับปริญญาตรีเป็นหลัก แต่หลังการระบาดโควิด 19 สถาบันขงจื้อ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้รับความสำคัญโดยเฉพาะด้านการบริหารจัดการหลักสูตรบัณฑิตศึกษาที่ใช้ภาษาจีนเป็นสื่อการสอน (2) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงได้ปรับรูปแบบหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถภายในเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ขณะที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ร่วมมือกับสถาบันขงจื้อมุ่งพัฒนาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาที่เกี่ยวข้องกับจีนศึกษาให้ครอบคลุมมากกว่าการสอนภาษาจีนรวมถึงองค์ความรู้เรื่องเงินที่กว้างขึ้น การศึกษายังนำเสนอข้อถกเถียงอำนาจละมุนของจีนผ่านอิทธิพลทางวัฒนธรรมของจีนและการขยายการเรียนการสอนซึ่งศึกษาพบว่าสามารถสร้างผลกระทบต่อโอกาสด้านโครงสร้างพื้นฐานการศึกษาในมหาวิทยาลัยทั้งสองแห่งนี้ในบริบทที่เชื่อมโยงกับเป้าหมายทางภูมิรัฐศาสตร์และเศรษฐกิจที่กว้างขึ้นของจีนเฉกเช่นโครงการหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง

คำสำคัญ : อำนาจละมุน สถาบันขงจื้อ หลักสูตรภาษาจีน มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Abstract

This research investigated the patterns and roles of China's educational soft power through the Confucius Institute (CI) in administering Chinese language curricula at universities in Chiang Rai and Chiang Mai provinces, Thailand. Using qualitative methods, such as on-site observation, document analysis, and interviews, the study revealed that, (1) before the COVID-19 pandemic, the CI at Mae Fah Luang University (MFU) operated under a demand-supply model, primarily supporting undergraduate programs including Chinese major programs, general education Chinese courses, and the Traditional Chinese Medicine Program. Post-pandemic, the CI at MFU became more autonomous and reduced its involvement. At Chiang Mai

University (CMU), the CI and faculties generally operated independently before the pandemic, focusing mainly on the undergraduate Chinese language program. After the pandemic, the CI at CMU regained prominence, particularly in administering graduate programs that used Chinese as the medium of instruction. (2) In terms of curriculum administration, MFU adjusted its curriculum models to strengthen internal capabilities in response to changing circumstances, while CMU, in collaboration with its CI, aimed to develop graduate programs related to Chinese studies, extending beyond language teaching to include broader aspects of Chinese knowledge. The study also presents the debate surrounding China's soft power, through China's cultural influence and language expansion, examining its impact on educational infrastructure opportunities within these two universities, in the context of China's broader geopolitical and economic goals, such as those associated with the Belt and Road Initiative.

Keywords : Soft power, Confucius Institutes, Chinese language curriculum, Mae Fah Luang University, Chiang Mai University

บทนำ

ด้วยความเข้มแข็งของสาธารณรัฐประชาชนจีน (ประเทศจีน) นับตั้งแต่เข้าสู่องค์การการค้าโลก (WTO) ในปี พ.ศ. 2544 ประเทศจีนก็ได้ดำเนินนโยบายเชิงรุกหลายประการเพื่อพัฒนาประเทศจากนโยบาย “ก้าวออกไป” ซึ่งมุ่งหวังให้ประเทศจีนขยายการลงทุนสู่นานาชาติ หนึ่งในกุญแจความสำเร็จคือการเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมจีนในฐานะอำนาจละมุนของประเทศจีน เพื่อเป็นสะพานสร้างความเข้าใจระหว่างประเทศจีนกับประชาคมโลก และหน่วยงานสำคัญอย่างยิ่งที่มีส่วนผลักดันการเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมจีนคือสถาบันขงจื่อ (Confucius Institute 孔子学院) ในประเทศไทยก็เช่นเดียวกัน การจัดตั้งสถาบันขงจื่อเป็นผลมาจากความต้องการอย่างเร่งด่วนในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตครูสอนภาษาจีนที่ในขณะนั้นไม่เพียงพอต่อความต้องการ ปัจจุบันประเทศไทยมีสถาบันขงจื่อ 17

แห่งกระจายอยู่ตามภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศไทย และในภาคเหนือก็คือสถาบันขงจื๊อ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และสถาบันขงจื๊อ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สถาบันขงจื๊อมีจุดเด่นสำคัญที่แตกต่างจากสถาบันภาษาตัวแทนของประเทศต่างๆ เช่น สถาบันบริติช เคานซิล (British Council) ของประเทศอังกฤษ สถาบันเกอเธ่ (Goethe-Institut) ของประเทศเยอรมัน หรือสมาคมฝรั่งเศส (Alliance Française) ของประเทศฝรั่งเศส คือ การเลือกจัดตั้งสถาบันขงจื๊อในพื้นที่ของมหาวิทยาลัยและผูกความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในประเทศจีนกับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศนั้นๆ มีงานวิจัยจำนวนมากในต่างประเทศได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันขงจื๊อกับสถาบันอุดมศึกษา ทว่ามักมุ่งเป้าไปที่ปัญหาและความขัดแย้งของสถาบันขงจื๊อกับสถาบันอุดมศึกษาโดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ ส่วนสัมพันธ์ภาพที่ตึงเครียดระหว่างสถาบันขงจื๊อกับสถาบันอุดมศึกษามักพบในงานวิจัยสถาบันขงจื๊อในทวีปแอฟริกา กรณีประเทศไทยมีงานวิจัยส่วนหนึ่งที่ศึกษาบทบาทของสถาบันขงจื๊อ แต่เป็นการศึกษาที่ครอบคลุมพันธกิจหลายมิติ ทั้งยังมีงานวิจัยน้อยชิ้นที่มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ของสถาบันขงจื๊อกับคณะวิชาในสถาบันอุดมศึกษา

ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยเป็นพื้นที่สำคัญต่อการวิจัยด้านการเรียนการสอนภาษาจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดเชียงรายและจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีความสำคัญร่วมกันหลายประการ ได้แก่ (1) เป็นพื้นที่ซึ่งประเทศจีนสนับสนุนด้านการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษาที่ชัดเจน โดยมีมหาวิทยาลัยท้องถิ่นที่จัดตั้งสถาบันขงจื๊อทั้งสองจังหวัด ได้แก่ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2) ทั้งสองจังหวัดเป็นพื้นที่ที่มีบทบาทต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจระหว่างไทยและจีน โดยจังหวัดเชียงรายมีเขตเศรษฐกิจพิเศษที่เชื่อมโยงประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงและเป็นเส้นทางเชื่อมต่อไปยังมณฑลยูนนาน และสำหรับจังหวัดเชียงใหม่ เป็นจังหวัดที่ชาวจีนให้ความสำคัญในแง่ของการค้าและการลงทุน ปรากฏการณ์ดังกล่าวจึงส่งผลอย่างยิ่งต่อการสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาจีนเพื่อผลิตบุคลากรที่ตอบสนองต่อความต้องการของจังหวัด อำนาจละมุนจากประเทศจีนจึงส่งอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนในภาคเหนือ โดยมีสถาบันขงจื๊อเป็นสื่อกลางระหว่างไทยและจีน

งานวิจัยชิ้นนี้จึงมุ่งศึกษาอำนาจละมุนด้านการศึกษาของจีนผ่านสถาบันขงจื๊อที่มีต่อการบริหารจัดการหลักสูตรภาษาจีนในมหาวิทยาลัยในภาคเหนือ โดยเลือกศึกษามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงและมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ประเทศจีนให้

ความสำคัญในการขยายอำนาจละมุนทางการศึกษาจากจีนสู่ไทย โดยเน้นการศึกษาที่รูปแบบและบทบาทของสถาบันขงจื๊อต่อการบริหารหลักสูตรภาษาจีน ซึ่งหมายรวมทั้งหลักสูตรที่จัดการเรียนการสอนด้านภาษาจีน และหลักสูตรที่ใช้ภาษาจีนเป็นสื่อกลางในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งวิเคราะห์แนวโน้มการบริหารจัดการหลักสูตรภาษาจีนในสถาบันอุดมศึกษาไทยในจังหวัดเชียงรายและจังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษารูปแบบ บทบาทของอำนาจละมุนด้านการศึกษาของจีนผ่านสถาบันขงจื๊อต่อการบริหารจัดการหลักสูตรภาษาจีนของสถาบันอุดมศึกษาไทยในจังหวัดเชียงรายและจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อวิเคราะห์แนวโน้มการบริหารจัดการหลักสูตรภาษาจีนในสถาบันอุดมศึกษาไทยในจังหวัดเชียงรายและจังหวัดเชียงใหม่กับการรับความช่วยเหลือจากจีน

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดทฤษฎีอำนาจละมุน

การวิเคราะห์และตีความอำนาจละมุนในอดีตโดยส่วนมากจะวิเคราะห์จากมุมมองสองด้าน คือ มุมมองรัฐศาสตร์และมุมมองเศรษฐศาสตร์ Carr (1946) ได้วิเคราะห์อำนาจจากบริบทของโลกหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยจำแนกองค์ประกอบของอำนาจในการเมืองระหว่างประเทศออกเป็น 3 ประเภทได้แก่ อำนาจทางการทหาร (military power) อำนาจทางเศรษฐกิจ (economic power) และอำนาจของการควบคุมความคิดเห็น (power over opinion) ผ่านกระบวนการหลักของการใช้อำนาจของการควบคุมความคิดเห็นนั้นคือการโฆษณาชวนเชื่อ ซึ่งต้องพึงระวังเพราะหากใช้การโฆษณาชวนเชื่ออยู่ภายใต้อำนาจทางการทหารและอำนาจทางเศรษฐกิจ บางครั้งก็อาจให้ผลตรงข้ามได้ การใช้อำนาจกดขี่บังคับให้เชื่อสามารถส่งผลให้ผู้คนยังต่อต้านการใช้อำนาจและทำให้ผู้คนมีปัญญาลึกซึ้งขึ้นได้ ดังนั้นชนชั้นปกครองก็ไม่สามารถใช้วิธีการโฆษณาชวนเชื่อได้เสมอไป ในขณะที่ Nye (2004) ได้แบ่งประเภทอำนาจออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ อำนาจแข็ง (hard power) และอำนาจละมุน (soft power) โดยให้คำนิยามของอำนาจละมุนที่เรียบง่ายว่า “การทำให้ผู้อื่นต้องการในผลลัพธ์ที่คุณต้องการ” (Nye, 2004: 5) อำนาจแข็งจะใช้การสั่งการ เช่น การบีบบังคับ (coercion) และการหลอกล่อ (inducement) แหล่งที่มา

ของอำนาจมาจากการลงโทษและการคว่ำบาตร การจ่ายเงินและการติดสินบน เป็นต้น แต่อำนาจละมุนเป็นการใช้วิธีการร่วมมือ เช่น การสร้างวาระหรือกำหนดประเด็นให้ติดตาม (agenda setting) การโน้มน้าวใจ และการดึงดูดใจ อย่างไรก็ตาม สิ่งเดียวกันอาจเป็นได้ทั้งอำนาจแข็งและอำนาจละมุนขึ้นอยู่กับบริบทของทั้งสองฝ่าย แหล่งที่มาของอำนาจเดียวกันอาจเป็นได้ทั้งการบีบบังคับจนถึงการดึงดูดใจ เช่น “เศรษฐกิจที่เข้มแข็งไม่เพียงแต่เอื้ออำนวยต่อการลงโทษและการคว่ำบาตร แต่ยังเป็นแหล่งที่มาของความดึงดูดใจอีกด้วย” (Nye, 2004: 7-8) และสถาบันใดๆ ล้วนส่งผลต่อการส่งเสริมอำนาจละมุน ตามแนวคิดของ Nye อำนาจละมุนมีที่มาจาก 3 แหล่งด้วยกัน ได้แก่ วัฒนธรรมซึ่งดึงดูดอีกฝ่าย ค่านิยมทางการเมือง และนโยบายการต่างประเทศ อีกทั้งอธิบายข้อจำกัดของอำนาจละมุนไว้ว่า 1) อำนาจละมุนในด้านของวัฒนธรรมร่วมสมัยจะได้ผลเมื่อประเทศผู้รับอำนาจมีวัฒนธรรมที่ใกล้เคียงกันมากกว่าแตกต่างกัน 2) อำนาจละมุนมักจะสำคัญกว่าเมื่ออำนาจนั้นกระจายตัวไปยังประเทศอื่นมากกว่ากระจุกตัวอยู่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง 3) อำนาจละมุนแม้จะส่งผลต่อเป้าหมายเฉพาะของประเทศ ในขณะเดียวกันก็มักจะส่งผลต่อเป้าหมายใหญ่ของประเทศเช่นกัน

แนวคิดอำนาจละมุนแบบจีน

ในช่วงระยะเวลากว่า 20 ปีที่ผ่านมา แม้ว่าประเทศจีนจะได้พัฒนาศักยภาพทางการทหารและทางเศรษฐกิจจนเป็นที่ประจักษ์แก่ทั่วโลกแล้ว แต่การใช้อำนาจทั้งสองประการนี้อาจไม่ยั่งยืน จำเป็นต้องดำเนินการควบคู่ไปกับอำนาจละมุนที่ดำเนินการในระดับประเทศด้วย โดยมุ่งหวังลดทอนความหวาดกลัวที่ทั่วโลกมีต่อการฟื้นตัวขึ้นอีกครั้งของประเทศจีน ด้วยเหตุนี้แนวคิดเรื่องอำนาจละมุนจึงได้รับความสนใจอย่างมากในการทูตของจีน นักวิชาการจำนวนมากได้พัฒนารอบแนวคิดเรื่องอำนาจละมุนจากบริบทการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ และการทูตของจีน จนเป็นที่มาของแนวคิด “อำนาจละมุนแบบจีน” (soft power with Chinese characteristics) Vyas (2011) วิเคราะห์อำนาจละมุนจากบริบทของความสัมพันธ์จีน-ญี่ปุ่น โดยขยายความอำนาจละมุนจาก Nye (2004) Vyas ให้คำจำกัดความว่า อำนาจละมุนประกอบด้วยการส่งผ่านความคิดและข้อมูลซึ่งอีกฝ่ายยอมรับโดยคุณวิเศษหรือตอบรับอย่างกระตือรือร้น การจัดประเภทอำนาจละมุนประกอบด้วยเกณฑ์ดังนี้ คือ ระยะเวลาสั้น ควบคุมได้ยาก และมีค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการใช้อำนาจแข็ง (Vyas, 2011: 41-42) แหล่งที่มาของอำนาจละมุนนั้นมาจากความน่าดึงดูดใจทั้งทางวัฒนธรรม ทั้งทางอุดมการณ์ และทั้งทางเศรษฐกิจ Glaser and Murphy (2009) นำเสนอ

แนวคิดของอำนาจละมุนในแบบจีน ซึ่งเสนอว่าการเผยแพร่วัฒนธรรมคือศูนย์กลางของอำนาจละมุนของจีนภายใต้การปกครองที่เน้นการผสมผสานตามแนวคิดความแข็งแกร่งของชาติอย่างครอบคลุม (Comprehensive National Power 综合国力) กล่าวคือ การใช้เศรษฐกิจ การทูต และการทหารอย่างสมดุล และเน้นการเผยแพร่อิทธิพลอย่างพอเหมาะ การใช้อำนาจละมุนของจีนนั้นแตกต่างจากแนวคิดอำนาจละมุนของ Nye ตรงที่ Nye มองว่าการขยายอำนาจละมุนดำเนินการแยกจากอำนาจแข็ง ในขณะที่ประเทศจีนผสมผสานอำนาจละมุนในทุกส่วน เช่น การชูแนวคิดสังคมนิยมหรือโลกสันติ เป็นต้น และใช้แนวคิดนี้ในการดำเนินการต่าง ๆ โดยผสมผสานกับการใช้อำนาจแข็งในเวลาเดียวกัน

นอกจากนี้ ยังมีการนำเสนอความคิดของอำนาจละมุนในบริบทของการศึกษาระดับอุดมศึกษาของจีน Li (2018) อธิบายว่าอำนาจละมุนทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาไม่เพียงแต่มาจากวัฒนธรรม ค่านิยม และการเมืองเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับโครงสร้างทางการศึกษาของนานาชาติซึ่งประกอบไปด้วยชนบ ภาวะเปียบ และสถาบันการศึกษาของนานาชาติ และสถาบันอุดมศึกษาเป็นตัวกลางที่ถ่ายทอดอำนาจละมุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อำนาจละมุนโดยสถาบันอุดมศึกษาอาจมองได้ 2 แง่มุม คือ สถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้ผลิตผู้นำยุคใหม่ของประเทศ และแง่มุมของวัฒนธรรม สถาบันอุดมศึกษามีส่วนสำคัญในการสร้างอำนาจละมุนของชาติ และปัจจัยเงื่อนไขสำคัญว่าเหตุใดประเทศจีนจึงเลือกมหาวิทยาลัยเป็นหน่วยงานคู่ความร่วมมือเป้าหมายหลักของสถาบันขงจื้อ

โดยส่วนใหญ่แล้วแวดวงวิชาการมีข้อคิดเห็นที่คล้ายคลึงกันว่า ลักษณะเด่นของอำนาจละมุนของประเทศจีนคือ ประเทศจีนเน้นการเผยแพร่วัฒนธรรมโบราณมากกว่าวัฒนธรรมร่วมสมัย และมีแหล่งที่มาของอำนาจละมุนที่หลากหลาย Wang and Lu (2008) ได้วิเคราะห์เปรียบเทียบอำนาจละมุนของจีนแผ่นดินใหญ่และไต้หวันไว้อย่างน่าสนใจ เขาอธิบายว่าอำนาจละมุนของจีนแผ่นดินใหญ่นั้นมาจาก 5 แหล่ง ได้แก่ วัฒนธรรม โดยเฉพาะวัฒนธรรมโบราณที่เป็นเอกลักษณ์ สถาบันและค่านิยมในประเทศซึ่งไม่ยึดติดกับมาตรฐานของสหรัฐอเมริกา เศรษฐกิจที่เข้มแข็ง วิธีการทูต รวมไปถึงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เขาอธิบายว่าเมื่อเทียบกับสหรัฐอเมริกาแล้ว อำนาจละมุนของประเทศจีนมีลักษณะเด่นดังนี้ (1) เน้นวัฒนธรรมโบราณ (2) เน้นความน่าดึงดูดใจของเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง และ (3) เน้นลักษณะเด่นของสถาบันและการเมืองภายในประเทศที่เป็นเอกลักษณ์ ในขณะที่ไต้หวันยังคงเน้นค่านิยมประชาธิปไตยในการเผยแพร่อำนาจละมุน สิ่งสำคัญประการหนึ่ง

นักวิชาการเห็นพ้องต้องกันคือประเทศจีนให้ความสำคัญกับการเผยแพร่อำนาจละมุนผ่านการศึกษา โดยมีสถาบันขงจื๊อเป็นตัวแสดงสำคัญ (Cheng, 2009; Kluver, 2017)

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับอำนาจละมุนแบบดั้งเดิมและอำนาจละมุนในบริบทของจีน ผู้วิจัยได้สรุปแนวคิดอำนาจละมุนโดยเปรียบเทียบกับอำนาจแข็ง และได้นำมาประยุกต์ใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้ ดังนี้

Table 1 แนวคิดของอำนาจละมุนที่ใช้ในงานวิจัยซึ่งพัฒนาจากการทบทวนวรรณกรรม

หัวข้อ	อำนาจแข็ง	อำนาจละมุน
คำจำกัดความ	ความสามารถในการทำให้ฝ่ายตรงข้ามกระทำตามที่ตนต้องการ มีเป้าหมายหนึ่งเดียวคือสิ่งที่ผู้ขยายอำนาจต้องการ	ความสามารถในการทำให้ฝ่ายตรงข้ามกระทำตามที่ตนต้องการ หรือร่วมมือกระทำการเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ทั้งสองฝ่ายต้องการ โดยเป้าหมายนั้นอาจเป็นสิ่งเดียวกันหรือมิใช่ก็ได้
ความสัมพันธ์ของผู้ขยายอำนาจและผู้รับอำนาจ	ผู้ขยายอำนาจเป็นผู้นำ ผู้รับอำนาจเป็นผู้ตาม	ผู้ขยายอำนาจเป็นผู้นำ ผู้รับอำนาจเป็นผู้ตาม หรืออาจมีสถานะเท่าเทียมกันโดยต่างฝ่ายต่างมีผลประโยชน์
ลักษณะของการใช้อำนาจ	บังคับ ช่มชู้ หลอกล่อ	การตั้งประเด็น การดึงดูดใจ การโน้มน้าว
แหล่งที่มาของอำนาจ	การทหาร นโยบายเชิงบังคับทางเศรษฐกิจ นโยบายเชิงบังคับทางการเมือง	วัฒนธรรม สถาบันและค่านิยมแบบจีน เศรษฐกิจ การทูต วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
เครื่องมือ	การทหาร การบังคับและลงโทษด้วยกฎหมาย การคว่ำบาตรทางการเมือง และเศรษฐกิจ การตอบแทนด้วยเงิน การติดสินบน	การใช้สถาบัน (รวมทั้งการเมือง วัฒนธรรม การศึกษา) การโฆษณาชวนเชื่อ การสร้างค่านิยม การเผยแพร่วัฒนธรรม การใช้นโยบายทางการเมือง

แนวคิดทฤษฎีการบริหารจัดการหลักสูตร

1) นิยามของการบริหารจัดการหลักสูตร

ในการดำเนินการเรียนการสอน นอกเหนือจากการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรแล้ว กฎเกณฑ์สำคัญประการหนึ่งของความสำเร็จของหลักสูตรคือการบริหารหลักสูตรให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ โดยส่วนใหญ่

แล้วในวงการการศึกษา การบริหารหลักสูตรจะกล่าวถึงภาพรวม หมายรวมถึงตั้งแต่การวางแผน การกำหนดวิสัยทัศน์ การบังคับใช้ และกระบวนการต่างๆ ที่จะช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย ในขณะที่การจัดการจะกล่าวถึงในภาพย่อย คือการจัดการงานและทรัพยากรให้ทำหน้าที่ได้สำเร็จลุล่วงในองค์ประกอบของตน

2) ขอบเขตของการบริหารจัดการหลักสูตร

คณะผู้วิจัยประมวลผลจากการทบทวนวรรณกรรมการบริหารจัดการหลักสูตรในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกับการศึกษาระดับอุดมศึกษา จากนั้นเลือกปรับใช้แนวคิดด้านการบริหารจัดการหลักสูตรจากระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามประกาศ “แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551” (Office of Academic and Educational Standards Office of the Basic Education Commission, Ministry of Education, 2010) มาเป็นแนวคิดพื้นฐานในการกำหนดกรอบการวิจัย และปรับปรุงขอบเขตให้เข้ากับบริบทของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้การบริหารหลักสูตรแต่ละด้านสามารถเชื่อมโยงกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้ ขอบเขตของการบริหารจัดการหลักสูตรที่ศึกษาดังที่นำเสนอในแผนภูมิที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย การจัดทำหลักสูตร การดำเนินการระดับชั้นเรียน การส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร และการกำกับดูแลคุณภาพหลักสูตร โดยคณะผู้วิจัยนำแนวคิดการบริหารจัดการหลักสูตรมาใช้ในการออกแบบเครื่องมือวิจัยสำหรับการสัมภาษณ์ รายละเอียดดังในระเบียบวิธีวิจัย



Figure 1 แนวคิดการบริหารหลักสูตรภาษาจีนในงานวิจัย

สถาบันขงจื่อในประเทศไทยและแนวคิดอำนาจละมุน

1) สถาบันขงจื่อในประเทศไทย

สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยเริ่มเปิดการสอนภาษาจีนในฐานะวิชาเลือกมาเป็นระยะเวลานาน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2515 เมื่อประเทศไทยต้องการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างเร่งด่วนเพื่อให้ทันต่อความต้องการของประเทศ จึงดำเนินความร่วมมือด้านการศึกษากับสาธารณรัฐประชาชนจีน รัฐบาลจีนก็มีส่วนช่วยพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนผ่านสำนักงานส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติ (Office of Chinese Language Council International หรือ Hanban)⁵ อย่างต่อเนื่อง และได้จัดตั้งสถาบันขงจื่อ ซึ่งได้ระบุว่าการจัดตั้งสถาบันขงจื่อมีจุดเริ่มต้นจากการขาดแคลนอาจารย์และครูสอนภาษาจีนในประเทศไทย (Representative Office of the Hanban of the People's Republic of China in the Kingdom of Thailand, 2008) ปัจจุบันมีสถาบันขงจื่อในประเทศไทย 17 แห่ง และห้องเรียนขงจื่อ 11 แห่ง เพื่อเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมจีนในเชิงรุก โดยพันธกิจพื้นฐานที่สำนักงานส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติได้กำหนดไว้ในกฎบัตรสถาบันขงจื่อ ข้อที่ 11 คือ การจัดการเรียนการสอนภาษาจีน อบรมครูสอนภาษาจีน สนับสนุนทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน จัดสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีนและสอบใบรับรองคุณสมบัติครูสอนภาษาจีน ให้คำปรึกษาด้านการศึกษาที่ประเทศจีนและวัฒนธรรมจีน และจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมจีนระหว่างประเทศจีนกับนานาชาติ (Ministry of Education of the People's Republic of China, 2006) สถาบันขงจื่อในประเทศไทยมีพันธกิจโดยรวมเหมือนกันคือการส่งเสริมพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษา แต่มีจุดเน้นที่แตกต่างกันไปตามบริบทของสถาบันอุดมศึกษาและของท้องถิ่น เช่น เผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมจีน พัฒนาหลักสูตรการสอนภาษาจีนนานาชาติ 2+1และเน้นการพัฒนาครู พัฒนาความสัมพันธ์กับชุมชนชาวจีนโพ้นทะเลทางภาคใต้ ส่งเสริมการพัฒนาประเทศไทย สิงคโปร์ และมาเลเซีย พัฒนาการแพทย์แผนจีน และเป็นสถานฝึกประสบการณ์สำหรับการพัฒนาทักษะอาชีพ (Confucius Institute Headquarters in Thailand, 2019 A และ 2019 B; Representative Office of The Hanban of The People's Republic of China in The Kingdom of Thailand, 2008)

⁵ ปัจจุบันได้มีการปรับโครงสร้างการบริหารในประเทศจีน และจัดตั้งหน่วยงานใหม่ ใน พ.ศ. 2563 คือ Center for Language Education and Cooperation โดยไม่ได้กำกับสถาบันขงจื่อโดยตรงอีกต่อไป

2) สถาบันขงจื๊อกับแนวคิดอำนาจละมุน

ทุกสถาบันภาษาของประเทศต่างๆ ล้วนมีวัตถุประสงค์ในการเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมของประเทศทั้งสิ้น ทว่าสิ่งที่สถาบันขงจื๊อแตกต่างจากที่อื่นคือระบุงการ “พัฒนาโลกแห่งสันติภาพ” (building a harmonious society 构建和谐社会) ในวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถาบันขงจื๊อ วัตถุประสงค์ข้อนี้นับเป็นการเผยแพร่อุดมการณ์ทางการเมืองของจีนที่ชัดเจน (Duan, 2008) หน่วยงานที่สนับสนุนสถาบันขงจื๊อคือสำนักงานส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติ ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับของกระทรวงศึกษาธิการของจีน ทำให้เกือบทุกการกระทำของสถาบันขงจื๊อถูกยึดโยงกับรัฐบาลจีนเป็นส่วนใหญ่ โดยมองว่าสถาบันขงจื๊อเป็นตัวแทนของรัฐบาลจีนในการเผยแพร่อุดมการณ์ทางการเมือง Duan (2008) จากการศึกษาวรรณกรรมเกี่ยวกับสถาบันขงจื๊อและอำนาจละมุน พบว่าโดยส่วนใหญ่แล้วสถาบันขงจื๊อมักถูกกล่าวถึงใน 2 แง่มุม ได้แก่

1. สถาบันขงจื๊อเป็นตัวแทนประเทศจีนในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจีนกับนานาชาติผ่านการเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมจีน จากการศึกษาวรรณกรรมจำนวนมากที่เกี่ยวข้องกับสถาบันขงจื๊อในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และประเทศไทยพบว่า สถาบันขงจื๊อได้เผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมจีน โดยเลือกจุดยุทธศาสตร์ในการเผยแพร่ ได้แก่ เลือกเมืองหลวงเป็นจุดเริ่มต้น เลือกเขตเศรษฐกิจเป็นจุดเริ่มต้น แล้วจึงขยายไปอาณาบริเวณโดยรอบ เป็นต้น กิจกรรมการเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมจีนมีหลากหลาย เช่น การสอนภาษาและวัฒนธรรมจีน การอบรมครู การจัดสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน การจัดกิจกรรมวัฒนธรรมจีนในวาระและโอกาสต่างๆ อย่างไรก็ตาม ยังประสบปัญหาทั้งด้านคุณภาพและปริมาณของบุคลากรและการเรียนการสอนในสถาบันขงจื๊อ รูปแบบการจัดกิจกรรมที่ไม่แปลกใหม่ และการนำแนวคิด “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” (Belt and Road Initiative) มาปฏิบัติยังไม่เป็นรูปธรรมชัดเจน (Zeng and Yang, 2017; Jiracheewong et al., 2020; Tan, 2018; Liu, 2020; Liu and Wang, 2021; Chen et al., 2020; He, 2016B) สถาบันขงจื๊อบางแห่งในประเทศอิตาลี ในสิงคโปร์ ในรัฐแคลิฟอร์เนีย และในรัฐเท็กซัส สหรัฐอเมริกาประสบความสำเร็จในการดำเนินงานอย่างมาก สถาบันขงจื๊อเหล่านี้ใช้ยุทธวิธีก้าวสู่โลกด้วยการเข้าถึงท้องถิ่น (glocalized) โดยไม่นำเสนอวัฒนธรรมตามแบบต้นฉบับจากประเทศจีน แต่นำมาดัดแปลงให้เข้ากับบริบทของท้องถิ่น (Kluver, 2017) สำหรับประเทศที่อยู่ในนโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง สถาบันขงจื๊อมีส่วนช่วยให้สนับสนุนการควมรวมกิจการระหว่างพรมแดน ปรากฏการณ์นี้พบใน

ประเทศไทยเช่นกันที่สถาบันขงจื๊อมีส่วนส่งเสริมการเจริญเติบโตของการค้าไทย-จีน (Zhou, 2021) โดยสรุปว่าชาวจีนนั้นมองสถาบันขงจื๊อว่าเป็นผู้นำเสนออำนาจละมุนของจีนเพื่อศักดิ์ศรีของชาติในระดับประเทศและนานาชาติ สร้างความภาคภูมิใจในภาษาจีน ในขณะที่ผู้นำอเมริกามองว่าสถาบันขงจื๊อเป็นทั้งโอกาสของการมีส่วนร่วมกับประเทศจีน ในขณะเดียวกันก็หวาดกลัวต่ออำนาจละมุนและอุดมการณ์ทางการเมืองของจีนและเป็นผู้สร้างภาษาสากลภาษาใหม่ของโลก (Cheng, 2009; Wang and Adamson, 2015)

2. สถาบันขงจื๊อเป็นตัวแทนประเทศจีนในการเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมจีน โดยมีจุดมุ่งหมายแอบแฝง โดยมีประเด็นสำคัญด้านการแทรกแซงอิสรภาพทางวิชาการ โดยมักยกตัวอย่างเรื่องการผูกขาดการสอนด้วยอักษรตัวย่อ การใช้แบบเรียนการเรียนการสอนตามแนวของจีนแผ่นดินใหญ่ และความโปร่งใสของสถาบันขงจื๊อ Hubbert (2014) มองว่าสถาบันขงจื๊อถ่ายทอดค่านิยมแบบจีนทั้งด้านการเมือง และค่านิยมทางสังคมในชั้นเรียนซึ่งตามความเห็นของ Hubbert สิ่งเหล่านี้ถือเป็นภัยคุกคามและการเรียนการสอนในชั้นเรียนนั้นส่งผ่านอำนาจละมุนได้ดีกว่าเนื้อหาที่เขียนในเอกสารหรือตำราจากจีน

3) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากงานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรภาษาจีนในจังหวัดเชียงรายและจังหวัดเชียงใหม่ Xie (2017) สำรวจและวิเคราะห์การพัฒนาหลักสูตรภาษาจีน ระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัย 5 แห่งในจังหวัดเชียงใหม่ และพบปัญหาหลักคือการกำหนดหน่วยกิต เวลาเรียนที่ไม่เพียงพอ การกำหนดช่วงเวลาเรียนของวิชาภาษาจีนในฐานวิชาเลือกไม่เหมาะสม การวางหลักสูตรที่ไม่ชัดเจน ไม่ให้ความสำคัญกับการสอบภาษาจีน การขาดรายวิชาพัฒนาทักษะภาษาจีน เป็นต้น He (2016A) และ Liu (2020) ศึกษาการจัดการเรียนการสอนของสถาบันขงจื๊อ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยมีจุดร่วมของผลการวิจัยที่ใกล้เคียงกันคือ การพัฒนาหลักสูตรภาษาจีนต้องมีความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โดยสถาบันขงจื๊อร่วมมือกับหน่วยงานของจีนที่เกี่ยวข้องและหน่วยของท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งต้องอาศัยการระดมทุนจากแหล่งต่างๆ และการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเผยแพร่วัฒนธรรมให้หลากหลายยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถสะท้อนแนวทางการวางยุทธศาสตร์การเผยแพร่วัฒนธรรมจีนในภาคเหนือผ่านสถาบันขงจื๊อได้เป็นอย่างดี และ Gan (2019) ได้วิเคราะห์สภาพการณ์การพัฒนาครูในสถาบันอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายและมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง พบว่ามาตรฐานของหลักสูตรภาษาจีนในสถาบันอุดมศึกษาไทยยังต้องปรับปรุง จำนวนอาจารย์ไม่เพียงพอและไม่มีความมั่นคงในสายงาน

สรุปได้ว่าการเรียนการสอนภาษาจีนในจังหวัดเชียงรายและจังหวัดเชียงใหม่ยังต้องการการสนับสนุนทั้งในด้านบุคลากร ทรัพยากรประกอบการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ และในช่วงระยะเวลาเกือบสองทศวรรษที่ผ่านมาสถาบันขงจื่อได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง ทว่ายังไม่ถึงงานวิจัยใดที่วิเคราะห์รูปแบบและบทบาทของสถาบันขงจื่อต่อการบริหารจัดการหลักสูตรภาษาจีนในประเทศไทยว่าเป็นเช่นไรและส่งผลอย่างไรต่อการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งเป็นที่มาของการพัฒนางานวิจัยนี้

นิยามเชิงปฏิบัติการ

1. อำนาจละมุน หมายถึง ความสามารถในการทำให้ฝ่ายตรงข้ามกระทำตามที่ต้องการ หรือร่วมมือกระทำการเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ทั้งสองฝ่ายต้องการ โดยเป้าหมายนั้นอาจเป็นสิ่งที่เดียวกันหรือมีใช้ก็ได้

2. การบริหารจัดการหลักสูตร หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดที่สนับสนุนการดำเนินงานตลอดกระบวนการของหลักสูตร ครอบคลุมตั้งแต่การวางแผน การดำเนินการใช้หลักสูตร การประเมินหลักสูตร ให้มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

3. หลักสูตรภาษาจีน หมายถึง การดำเนินการจัดการศึกษาที่ใช้ภาษาจีนเป็นส่วนหนึ่งในการสอน โดยครอบคลุมการดำเนินงาน 4 องค์ประกอบของหลักสูตร ได้แก่ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล หมายถึงถึงหลักสูตรระดับรายวิชาและหลักสูตรระดับโปรแกรม ภาษาจีนอาจเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรหรือตลอดหลักสูตรก็ได้ มิได้หมายความว่าเฉพาะหลักสูตรที่สอนภาษาและวัฒนธรรมจีน และหลักสูตรภาษาจีนในงานวิจัยชิ้นนี้หมายถึงเฉพาะหลักสูตรที่มีหน่วยกิตในระบบการศึกษา มิได้รวมหลักสูตรระยะสั้นที่พัฒนาขึ้นเพื่องานบริการวิชาการ

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวัตถุประสงค์การวิจัยทั้งข้อที่ 1 และข้อที่ 2 ใช้วิธีการวิจัยทั้งการสังเกตการณ์ในพื้นที่ การวิจัยเอกสาร และการสัมภาษณ์รายละเอียดดังนี้

1. การสังเกตการณ์ในพื้นที่ เข้าสังเกตสถานที่ทางกายภาพของสถาบันขงจื่อและคณะวิชาที่รับผิดชอบการสอนภาษาจีนในมหาวิทยาลัย

2. การวิจัยเอกสาร ติดตามการดำเนินงานของสถาบันขงจื้อ จากเอกสาร ข้อมูลประชาสัมพันธ์ที่เผยแพร่ต่อสาธารณชน โดยใช้ข้อมูลทั้งจากฝ่ายไทยและฝ่ายสถาบันขงจื้อเพื่อสอบถามข้อมูลซึ่งกันและกัน โดยมีจุดเน้นที่การศึกษาการดำเนินงานของสถาบันขงจื้อก่อนสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 (พ.ศ. 2560-2562) และหลังจากสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 (พ.ศ. 2563-2565) เนื่องจากเป็นจุดที่สถาบันขงจื้อประสบปัญหาไม่สามารถให้การสนับสนุนหลายประการต่อคณะวิชาจากข้อจำกัดของนโยบายทั้งสองประเทศต่อการควบคุมโรคระบาด ทำให้คณะวิชาต่างๆ ที่ขาดแคลนการสนับสนุนกะทันหันตระหนักถึงระดับการพึ่งพาและการสนับสนุนจากสถาบันขงจื้อได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

3. การสัมภาษณ์

ผู้ให้ข้อมูล งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ขององค์กร 2 ฝ่าย คือสถาบันขงจื้อและคณะวิชาที่บริหารจัดการหลักสูตรภาษาจีน จึงคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลด้วยกระบวนการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) โดยสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสถาบันขงจื้อและคณะวิชาที่บริหารจัดการหลักสูตรจำนวนทั้งหมด 12 คน มีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลดังนี้

3.1 เป็นผู้ที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสถาบันขงจื้อและคณะวิชาที่จัดการเรียนการสอนภาษาจีนในเชิงบริหารจัดการ มีความเข้าใจบทบาทของสถาบันขงจื้อด้านการจัดทำหลักสูตร การดำเนินการในชั้นเรียน การส่งเสริมและสนับสนุนหลักสูตร หรือการกำกับคุณภาพหลักสูตร

3.2 มีประสบการณ์การดำเนินงานอย่างน้อย 2 ปีนับจากปี พ.ศ. 2564 ซึ่งเป็นปีที่เริ่มรวบรวมข้อมูล เพื่อให้เห็นการดำเนินงานที่ครบวงจรปีงบประมาณไทย (ตุลาคม-กันยายน) ปีงบประมาณจีน (มกราคม-ธันวาคม) และปีการศึกษา (มิถุนายน-พฤษภาคม)

ผู้วิจัยเลือกศึกษาทั้งตัวแทนฝ่ายจีนและตัวแทนฝ่ายไทย โดยได้สัมภาษณ์บุคคลดังต่อไปนี้ (1) ผู้ให้ข้อมูลฝ่ายไทยจากมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จำนวน 5 คน ได้แก่ คณบดีสำนักวิชาจีนวิทยา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง หัวหน้าคณะทำงานพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ผู้ประสานงานรายวิชาภาษาจีนสำหรับการแพทย์แผนจีนบัณฑิต เจ้าหน้าที่ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร ผู้ให้ข้อมูลจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 4 คน ได้แก่ รองคณบดีคณะมนุษยศาสตร์ ผู้แทนจากสาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์ ผู้บริหารจากวิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี (ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันขงจื้อฝ่ายไทย ใน พ.ศ. 2565) (2) ผู้ให้ข้อมูลฝ่ายจีนจากสถาบันขงจื้อ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

ได้แก่ อาจารย์ข้าราชการประจำชาวจีน 3 คน ไม่มีผู้ให้ข้อมูลฝ่ายจีนจากสถาบันขงจื้อ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งเป็นข้อจำกัดของงานวิจัยชิ้นนี้⁶

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย งานวิจัยนี้ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยใช้พัฒนาข้อคำถามตามองค์ประกอบของการบริหารจัดการหลักสูตร และใช้แนวคิดอำนาจละมุน โดยพิจารณาว่าอำนาจละมุนของจีนนั้นส่งผลต่อแต่ละองค์ประกอบของหลักสูตรเช่นไร โดยมิใช่เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ 3 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาจีนและเรื่องเกี่ยวกับประเทศจีน ด้านสังคมศาสตร์ และด้านศึกษาศาสตร์ กระบวนการวิจัยและเครื่องมือวิจัยผ่านการตรวจสอบจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ก่อนดำเนินการ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล เน้นการวิเคราะห์การดำเนินการของสถาบันขงจื้อและฝ่ายไทยจากกิจกรรมที่เผยแพร่สู่สาธารณชนเป็นหลัก ใช้การสัมภาษณ์ที่เน้นการสืบเสาะการดำเนินงานย้อนหลังถึงช่วงก่อนและหลังสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 (พ.ศ. 2560-2562 และ พ.ศ. 2563-2565) เป็นส่วนเสริม มีกระบวนการดังนี้ (1) รวบรวมข้อมูลพื้นฐานจากเอกสาร (ม.ย.-ก.ย.64) (2) สัมภาษณ์ เข้าสังเกตการณ์เพื่อศึกษาข้อมูลเชิงลึก (ต.ค. 64 – ก.พ. 65) (3) รวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม โดยเรียบเรียงจากช่องทางประชาสัมพันธ์ของสถาบันขงจื้อก่อน คัดเลือกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตร จากนั้นจัดประเภทงานแล้วสอบทานข้อมูลกับเอกสารฝ่ายไทยในส่วนที่เกี่ยวข้อง แล้วจึงวิเคราะห์การดำเนินงานของสถาบันขงจื้อในการบริหารจัดการหลักสูตรภาษาจีนแต่ละขั้นตอน (มี.ค. – ธ.ค. 65) (4) เรียบเรียงผลการวิจัย และสัมภาษณ์เฉพาะจุดเพิ่มเติมเพื่อสอบทานความถูกต้องของข้อมูล (ม.ค. - ก.ค. 66)

⁶ ด้วยข้อจำกัดด้านนโยบายของสถาบันขงจื้อในขณะนั้น คณะผู้วิจัยใช้การเข้าเยี่ยมสถาบันขงจื้อ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ร่วมกับการศึกษาถ้อยคำของผู้บริหารและบุคลากรสถาบันในคลิป์วิดีโอประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถาบันขงจื้อ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทดแทนการสัมภาษณ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้ศึกษาการขยายอำนาจละมุนของจีนผ่านสถาบันขงจื๊อต่อการบริหารจัดการหลักสูตรภาษาจีนในสถาบันอุดมศึกษา มีกรอบแนวคิดดังนี้

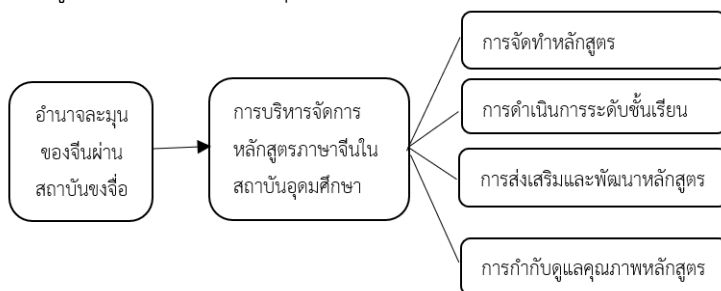


Figure 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการศึกษา

1. บริบทพื้นที่

1) มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงและสถาบันขงจื๊อ

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐบาลที่ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 25 กันยายน พ.ศ. 2541 ให้ความสำคัญต่อการเรียนการสอนภาษาจีนควบคู่กับภาษาอังกฤษ ด้วยการเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาทักษะภาษาจีนสามารถนำไปต่อยอดการประกอบอาชีพของบัณฑิตจึงมีการดำเนินการที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาภาษาจีนหลายประการ ในปัจจุบันมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงมีหน่วยงานที่ส่งเสริมและพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงโดยตรงจำนวน 2 หน่วยงาน ได้แก่ ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร และสำนักวิชาจีนวิทยา ต่อมามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงก็ได้ดำเนินความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยเซี่ยเหมิน (Xiamen University) เพื่อก่อตั้งหน่วยงานสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาจีนและเผยแพร่วัฒนธรรมจีนอีกทางหนึ่งคือ สถาบันขงจื๊อแห่งมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มีพันธกิจในการส่งเสริมและพัฒนการเรียนการสอนภาษาจีน พัฒนาครูสอนภาษาจีน และส่งเสริมการเผยแพร่วัฒนธรรมจีน ดำเนินพิธีเปิดป้ายสถาบันในวันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2549

2) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และสถาบันขงจื๊อ

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นับเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐบาลที่เป็นกำลังหลักของภาคเหนือของประเทศไทยในการผลิตบุคลากรในสาขาวิชาต่างๆ ได้รับการอนุมัติให้

จัดตั้งมหาวิทยาลัยจากรัฐบาลเมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2503 ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาด้านวิจัย นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ และเกษตรศาสตร์ และการพัฒนาความสัมพันธ์กับต่างประเทศ พร้อมสร้างเครือข่ายใหม่ๆ เพื่อเป็นคู่ความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตรและการพัฒนางานวิชาการต่างๆ โดยเริ่มพัฒนาความสัมพันธ์กับสถาบันการศึกษาของประเทศจีนตั้งแต่ พ.ศ. 2536 ปัจจุบันมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้มีหน่วยงาน 3 แห่งที่จัดการเรียนการสอนและให้บริการทางวิชาการด้านภาษาจีนเป็นหลัก ได้แก่ สาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์ จัดตั้งในปี พ.ศ. 2546 พร้อมไปกับการจัดตั้งสถาบันภาษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในปีเดียวกัน และยังมีศูนย์จีนศึกษาที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นพื้นที่เรียนรู้เรื่องจีนของนักศึกษาในคณะมนุษยศาสตร์ ต่อมา มีการจัดตั้งสถาบันขงจื่อซึ่งเป็นตัวแทนของคู่ความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยเชียงใหม่กับ Yunnan Normal University จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม พ.ศ. 2549 มีพันธกิจด้านการเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมจีน จัดสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน ให้บริการอบรมที่เกี่ยวข้องกับภาษาจีนและประเทศจีน อีกทั้งยังดำเนินความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาทั่วภาคเหนือในการจัดอบรมครู การให้ทุนการศึกษา การจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมจีน

2. รูปแบบและบทบาทของสถาบันขงจื่อต่อการบริหารจัดการหลักสูตรในสถาบันอุดมศึกษามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงและสถาบันขงจื่อ

สถาบันขงจื่อ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงให้ความสำคัญกับพันธกิจด้านการสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาจีนของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงเป็นอย่างมาก ด้วยการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง รูปแบบของการขยายอำนาจละมุนของสถาบันขงจื่อ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงมีทั้งการดำเนินงานแบบอุปสงค์-อุปทานในระดับบริหาร และแบบคู่ความร่วมมือในระดับปฏิบัติการ เช่น การจัดกิจกรรมวิชาการ บทบาทของสถาบันขงจื่อมีทั้งเป็นผู้สนับสนุนและเป็นคู่ความร่วมมือ สามารถจำแนกการดำเนินงานออกเป็น 2 ช่วง คือ

ระยะก่อนการแพร่กระจายของโรคระบาดโควิด 19 คือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549-2562 สถาบันขงจื่อได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหลักสูตรระดับปริญญาตรี โดยจำแนกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ หลักสูตรระดับปริญญาตรีในสำนักวิชาจีนวิทยา กลุ่มวิชาภาษาจีนสำหรับนักศึกษาทั่วไป และกลุ่มวิชาภาษาจีนสำหรับหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต

ตั้งแต่ปีการศึกษา 2549-2562 ดังนี้ (1) ด้านการจัดทำหลักสูตร สถาบันขงจื๊อเป็นผู้ร่วมออกแบบเนื้อหาการเรียนการสอนกลุ่มวิชาภาษาจีนสำหรับนักศึกษาทั่วไป (2) ด้านการดำเนินการระดับชั้นเรียน อาจารย์จากสถาบันขงจื๊อร่วมประชุมออกแบบการสอนในวิชาที่รับผิดชอบ โดยมีส่วนร่วมในระดับที่แตกต่างกันในแต่ละวิชาตามบริบทการสอน (3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร เป็นผู้สนับสนุนด้านการจัดสรรอาจารย์ข้าราชการชาวจีนและอาจารย์อาสาสมัคร เฉลี่ยปีการศึกษาละ 23-24 คน แก่มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และพัฒนาอาจารย์ประจำ การจัดกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตรแก่นักศึกษา การสนับสนุนงานวิชาการและงานวิจัย การจัดหาสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ เช่น ระบบเรียนรู้ภาษาจีนออนไลน์ การพัฒนาแบบเรียนภาษาจีน และ (4) ด้านการกำกับคุณภาพรายวิชาที่ร่วมสอน มีบทบาทในฐานะผู้ร่วมสะท้อนผลในการทบทวนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

หลังการแพร่กระจายของโรคระบาดโควิด 19 คือ ตั้งแต่ พ.ศ. 2563-2565 ส่งผลต่อการดำเนินงานของสถาบันขงจื๊อและมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงอย่างมากจากสภาวะชะงักงันภายในประเทศจีน ซึ่งพบว่าการทำงานหลายประการต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบจากเดิมกว้างเป็นแคบหรือเฉพาะเจาะจงมากขึ้น กล่าวคือ (1) ไม่มีส่วนสนับสนุนหรือร่วมจัดทำหลักสูตร (2) การดำเนินการระดับชั้นเรียน ยังคงร่วมสอนในหลักสูตรระดับปริญญาตรีในสำนักวิชาจีนวิทยา กลุ่มวิชาภาษาจีนสำหรับนักศึกษาทั่วไป แต่น้อยลงมากเนื่องจากไม่ได้จัดสรรอาจารย์อาสาสมัคร แต่ยังมีบทบาทหลักในการบริหารจัดการการเรียนการสอนรายวิชาภาษาจีนสำหรับหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต โดยดำเนินการภายใต้การกำกับดูแลของสำนักวิชาจีนวิทยา (3) การส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร ยังมีการสนับสนุนในด้านงบประมาณ กิจกรรมพัฒนานักศึกษา และการส่งเสริมและสนับสนุนทางวิชาการ (4) การกำกับดูแลคุณภาพรายวิชายังคงบทบาทเดิม พบการประชุมภายในสถาบันขงจื๊อเพื่อทบทวนผลการสอนที่เป็นกิจจลักษ์ณะในช่วงปี พ.ศ. 2565

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และสถาบันขงจื๊อ

ในระยะก่อนสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 การดำเนินงานของสถาบันขงจื๊อต่อการบริหารจัดการหลักสูตรภาษาจีนระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่นั้นมีขอบเขตที่ค่อนข้างจำกัดอยู่ภายในคณะมนุษยศาสตร์ โดยเป็นรูปแบบอุปสงค์-อุปทาน แต่ในระดับน้อยกว่ามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง กล่าวคือ (1) ไม่พบส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร (2) ด้านการดำเนินการระดับชั้นเรียน มีส่วนร่วมระดับน้อย โดยดำเนินการสอนในชั้นเรียนตามประมวลรายวิชาและใช้สื่อประกอบการสอนตามที่สาขาวิชาภาษาจีน คณะ

มนุษยศาสตร์กำหนด (3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร มีการสนับสนุนบุคลากรสอนภาษาจีนในรายวิชาที่ขาดแคลนตามที่สาขาวิชาภาษาจีนเสนอ เฉลี่ยปีการศึกษาละ 1-3 คน มีการส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตรภาษาจีนแก่นักศึกษาระดับปริญญาตรีโดยเป็นการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะภาษาจีนและเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมจีนแก่นักศึกษาในคณะมนุษยศาสตร์และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (4) ไม่พบบทบาทในการร่วมกำกับดูแลคุณภาพการเรียนการสอน แต่สาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์จะมีการรายงานผลการทบทวนผลสัมฤทธิ์แก่สถาบันขงจื่อ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ระยะหลังสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 ตั้งแต่ พ.ศ. 2563 เป็นต้นมา พบว่าสถาบันขงจื่อ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้ปรับตัวและขยายรูปแบบและกิจกรรมความร่วมมือที่หลากหลายยิ่งขึ้น นอกเหนือจากภารกิจพื้นฐานของสถาบันขงจื่อแล้ว สถาบันขงจื่อมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ยังแสวงหาเครือข่ายใหม่ในมหาวิทยาลัยนอกเหนือไปจากคณะมนุษยศาสตร์ กล่าวคือ พัฒนาการขยายอำนาจละมุนในรูปแบบคู่ความร่วมมือกับคณะวิชาอื่นๆ ดังนี้ (1) การจัดทำหลักสูตร สถาบันขงจื่อมีบทบาทในการร่วมบริหารจัดการหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา โดยร่วมมือกับวิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยีในการบริหารจัดการหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเทคโนโลยีดิจิทัล แขนงวิชาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ข้ามพรมแดน และร่วมมือกับวิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี คณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ Yunnan Normal University ในการบริหารจัดการหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาจีนร่วมสมัย (2) ด้านการดำเนินการระดับชั้นเรียน ยังคงเดิมสำหรับหลักสูตรภาษาจีน กล่าวคือ ดำเนินการสอนในชั้นเรียนตามประมวลรายวิชาและใช้สื่อประกอบการสอนตามที่ฝ่ายไทยกำหนด สำหรับหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ผู้สอนที่ทางสถาบันขงจื่อจัดสรรเป็นผู้ออกแบบการสอน ฝ่ายไทยบริหารจัดการเอกสารรายวิชา (3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร สำหรับหลักสูตรภาษาจีน มีการจัดสรรอาจารย์เข้าร่วมสอนเช่นเดิม สำหรับหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มีการจัดสรรอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อเข้าสอนในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา โดยสถาบันขงจื่อมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการรายวิชาประมาณร้อยละ 30 ของรายวิชาทั้งหมดในหลักสูตร และจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาแก่คณะมนุษยศาสตร์และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (4) ยังไม่พบบทบาทในการร่วมกำกับดูแลคุณภาพการเรียนการสอนเพิ่มเติมในห้วงระยะเวลาของการรวบรวมข้อมูลวิจัย รูปแบบและบทบาทการขยายอำนาจละมุนของทั้งสองสถาบันอาจสรุปได้ดังตารางที่ 2

Table 2 การเปรียบเทียบรูปแบบ บทบาทของสถาบันขงจื้อ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงและสถาบันขงจื้อ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ต่อการบริหารจัดการ หลักสูตรภาษาจีนในสถาบันอุดมศึกษาไทย

ประเด็น เปรียบเทียบ	ก่อนสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 พ.ศ. 2560-2562		หลังสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 พ.ศ. 2563-2565	
	สถาบันขงจื้อ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	สถาบันขงจื้อ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	สถาบันขงจื้อ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	สถาบันขงจื้อ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
1. รูปแบบ	- อุปสงค์-อุปทานทุกกลุ่มหลักสูตรโดยเฉพาะด้านการส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร มีการพึ่งพาค่อนข้างมาก - คู่ความร่วมมือในระดับปฏิบัติการ เช่น การจัดกิจกรรมวิชาการ	- ดำเนินการเป็นเอกเทศจากคณะ พบรูปแบบอุปสงค์-อุปทานด้านการดำเนินการระดับชั้นเรียน และการส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร แต่อยู่ในระดับน้อย	- ดำเนินการเป็นเอกเทศจากสำนักวิชา พบรูปแบบอุปสงค์-อุปทานด้านการส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร แต่อยู่ในระดับน้อยลงมาก - ดำเนินงานในรูปแบบคู่ความร่วมมือในระดับปฏิบัติการ	- คู่ความร่วมมือในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา - พบการดำเนินงานแบบอุปสงค์-อุปทานด้านการจัดสรรอาจารย์ในหลักสูตรภาษาจีนระดับปริญญาตรีและการส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตรแต่อยู่ในระดับน้อยมาก
2. บทบาท				
2.1 การจัดทำหลักสูตร	- ร่วมออกแบบเนื้อหาการเรียนการสอนกลุ่มวิชาภาษาจีนสำหรับนักศึกษาทั่วไป	- ไม่พบการมีบทบาทในการจัดทำหลักสูตร	- ไม่พบการมีบทบาท	- ร่วมจัดทำหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา 2 หลักสูตรในสัดส่วนฝ่ายไทย 70 ฝ่ายจีน 30
2.2 การดำเนินการระดับชั้นเรียน	- ร่วมประชุมออกแบบการสอนในวิชาที่รับผิดชอบ	- ดำเนินการสอนตามรายละเอียดที่ สาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์	- ร่วมประชุมออกแบบการสอนในวิชาที่รับผิดชอบ แต่จำกัดที่กลุ่มวิชาภาษาจีนสำหรับวิชา	- สำหรับหลักสูตรระดับปริญญาตรี ดำเนินการสอนตามรายละเอียดที่ สาขาวิชา

226 วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2567)

ประเด็น เปรียบเทียบ	ก่อนสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 พ.ศ. 2560-2562		หลังสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 พ.ศ. 2563-2565	
	สถาบันขงจื้อ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	สถาบันขงจื้อ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	สถาบันขงจื้อ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	สถาบันขงจื้อ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	แต่ละวิชามีส่วนร่วมที่ แตกต่างกันตามบริบท	กำหนด	ศึกษาทั่วไปและหลักสูตร การแพทย์แผนจีนบัณฑิตเป็น หลัก	ภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์ กำหนด สำหรับหลักสูตร ระดับบัณฑิตศึกษา อาจารย์ พิเศษออกแบบการสอน ฝ่าย ไทยบริหารจัดการ ด้านเอกสารรายวิชา
2.3 การ ส่งเสริมและ พัฒนา หลักสูตร	- สนับสนุนด้านการจัดสรร อาจารย์ข้าราชการชาวจีน และอาจารย์อาสาสมัครแก่ มหาวิทยาลัย เฉลี่ยปี การศึกษาละ 23-24 คน - ร่วมพัฒนาอาจารย์ประจำ - จัดกิจกรรมและดำเนินงาน สนับสนุนการพัฒนาทักษะ ภาษาและวัฒนธรรมจีนแก่นัก ศึกษาที่ศึกษาภาษาจีน สนับสนุนงานวิชาการและ งานวิจัย และร่วมจัดหาสิ่ง สนับสนุนการเรียนรู้	- สนับสนุนบุคลากรสอน ภาษาจีนในรายวิชาที่ขาด แคลนตามที่สาขาวิชา ภาษาจีนเสนอ เฉลี่ยปี การศึกษาละ 1-3 คน - จัดกิจกรรมและดำเนินงาน สนับสนุนการพัฒนาทักษะ ภาษาจีนและเผยแพร่ภาษา และวัฒนธรรมจีนแก่นัก ศึกษาในคณะ มนุษยศาสตร์และ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	- สนับสนุนด้านการจัดสรร อาจารย์ข้าราชการชาวจีนและ อาจารย์อาสาสมัครชาวจีนแต่ มีจำนวนน้อยลง - สนับสนุน ในด้านงบประมาณ กิจกรรม พัฒนานักศึกษา และการ ส่งเสริมและสนับสนุนทาง วิชาการ แต่อยู่ในระดับที่ น้อยลงมาก เน้นหลักสูตร การแพทย์แผนจีนบัณฑิตเป็น หลัก	- จัดหาอาจารย์ที่มีความ เชี่ยวชาญเฉพาะเข้าสอนใน วิชาระดับบัณฑิตศึกษา - สนับสนุนบุคลากรสอน ภาษาจีนในรายวิชาที่ขาด แคลนตามที่สาขาวิชา ภาษาจีนเสนอ เฉลี่ยปี การศึกษาละ 1-3 คน - จัดกิจกรรมและดำเนินงาน สนับสนุนการพัฒนาทักษะ ภาษาจีนและเผยแพร่ภาษา และวัฒนธรรมจีนแก่นักศึกษา

ประเด็น เปรียบเทียบ	ก่อนสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 พ.ศ. 2560-2562		หลังสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 พ.ศ. 2563-2565	
	สถาบันขงจื้อ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	สถาบันขงจื้อ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	สถาบันขงจื้อ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	สถาบันขงจื้อ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
				ในคณะมนุษยศาสตร์และ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2.4 การกำกับ ดูแลคุณภาพ หลักสูตร	- ร่วมสะท้อนผลในการ ทบทวนผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้	- ไม่พบการมีส่วนร่วม ดำเนินการ แต่มีการรายงาน ผลจากฝ่ายไทยไปยังสถาบัน ขงจื้อ	- ร่วมสะท้อนผลในการทบทวน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้	- ไม่พบการมีส่วนร่วม ดำเนินการ แต่มีการรายงาน ผลจากฝ่ายไทยไปยังสถาบัน ขงจื้อ

3. แนวโน้มการบริหารจัดการหลักสูตรภาษาจีนในสถาบันอุดมศึกษาไทยกับการสนับสนุนจากสถาบันขงจื่อ

พบว่าฝ่ายไทยมองว่าสถาบันขงจื่อคือผู้ที่สนับสนุนภารกิจของมหาวิทยาลัยให้สำเร็จลุล่วง ซึ่งงานที่สนับสนุนนั้นแตกต่างออกไป ขึ้นอยู่กับบทบาทและลักษณะงานที่มหาวิทยาลัยฝ่ายไทยเป็นผู้กำหนดโดยมีสถาบันขงจื่อเป็นผู้ให้การสนับสนุนด้านการพัฒนาหลักสูตร นักศึกษา การจัดสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน ทรัพยากรประกอบการเรียนรู้ บุคลากร และงบประมาณแก่ทางมหาวิทยาลัย กระนั้น ความสัมพันธ์ของสถาบันขงจื่อกับฝ่ายไทยจะดำเนินไปในทิศทางใดขึ้นอยู่กับท่าทีและบทบาทของผู้บริหารของสถาบันขงจื่อและมหาวิทยาลัยของทั้งสองฝ่าย เช่น การดำเนินงานของสถาบันขงจื่อ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงช่วงก่อน พ.ศ. 2562 ภายใต้การกำกับดูแลของศาสตราจารย์ Huang Jianjun ผู้อำนวยการสถาบันขงจื่อในขณะนั้นซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการแพทย์แผนจีนบัณฑิต ร่วมกับนโยบายสนับสนุนอย่างต่อเนื่องของมหาวิทยาลัย การสอนภาษาจีนเพื่อการแพทย์แผนจีนบัณฑิตในมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงจึงพัฒนาอย่างมาก หรือการดำเนินงานของสถาบันขงจื่อ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ด้วยนโยบายเชิงรุกของผู้บริหารสถาบันขงจื่อฝ่ายจีนอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับการมีผู้อำนวยการฝ่ายไทยในขณะนั้นที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักบริการวิชาการด้วยนั้น⁷ การขยายอำนาจละมุนด้านการสอนภาษาจีนจึงเน้นไปในการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานภายนอกและการบริการเพื่อชุมชน เป็นต้น จากการศึกษาการดำเนินงานของฝ่ายไทยของทั้งสองสถาบันพบว่าฝ่ายไทยต้องการให้สถาบันขงจื่อเข้ามาให้ความสนับสนุนเรื่องหลักสูตรซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Xie (2017) ซึ่งเคยกล่าวถึงปัญหาความไม่ชัดเจนของหลักสูตร และ Gan (2019) ซึ่งพบว่ามีปัญหาเรื่องมาตรฐานของหลักสูตร และงานวิจัยนี้ได้พบว่าสถาบันขงจื่อได้เข้ามาเสริมให้หลักสูตรมีความเฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น ยกย่อง และและมีอัตลักษณ์เฉพาะตัว

การบริหารจัดการหลักสูตรภาษาจีนของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงและมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ต่อการร่วมมือกับสถาบันขงจื่อมีแนวโน้มที่แตกต่างกัน กล่าวคือ

1. มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงมีแนวโน้มในการพัฒนาตนเองให้เข้มแข็ง โดยยังมีสถาบันขงจื่อให้การสนับสนุนการเรียนการสอนในระดับกว้าง เมื่อขาดการสนับสนุนอย่างกะทันหันจากสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 ก็ย่อมส่งผลต่อการดำเนินงานของ

⁷ ผู้อำนวยการฝ่ายไทย สถาบันขงจื่อ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ปัจจุบัน (พ.ศ. 2567) ดำรงตำแหน่งผู้บริหารในวิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยค่อนข้างมากซึ่งสำนักวิชาจีนวิทยาได้มีการปรับตัวเพื่อรับมือกับการขาดการสนับสนุนจากสถาบันขงจื่อ เช่น รับอาจารย์ชาวไทยที่สอนภาษาจีนเพิ่มเติม พัฒนาสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัย ในขณะที่สถาบันขงจื่อ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงก็ดำเนินการบริหารจัดการบุคลากรอย่างเป็นเอกเทศมากขึ้น โดยให้อาจารย์จากสถาบันขงจื่อมาประจำการที่สถาบันขงจื่อเป็นส่วนใหญ่ และหันไปเน้นหลักสูตรแพทย์แผนจีนบัณฑิต ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ He (2016B) ระบุว่าสถาบันขงจื่อสามารถช่วยพัฒนาหลักสูตรภาษาจีนที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น แต่มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงเลือกพัฒนาหลักสูตรแพทย์แผนจีนบัณฑิตซึ่งเป็นสาขาวิชาชีพ

2. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีแนวโน้มในการพัฒนาความร่วมมือโดยเน้นความต้องการของฝ่ายไทยเป็นหลัก ส่วนฝ่ายจีนเข้ามาช่วยเสริมอัตลักษณ์และเน้นการพัฒนาหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับจีน โดยใช้ภาษาจีนเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ เดิมสถาบันขงจื่อมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เน้นการเรียนการสอนภาษาจีนและงานบริการวิชาการให้แก่นักศึกษาและบุคคลทั่วไป แต่ในปี พ.ศ. 2565 เป็นต้นมา จะเห็นทิศทางการดำเนินงานของสถาบันขงจื่อ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่เน้นการขยายอำนาจลงมุนผ่านภาษาจีนไปสู่สาขาวิชาอื่นๆ มากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านธุรกิจ เทคโนโลยี และอาชีวศึกษาซึ่งมีทิศทางเดียวกันกับนโยบายของประเทศจีน ปัจจุบันสิ่งที่มหาวิทยาลัยต้องการให้มีการสนับสนุนจากสถาบันขงจื่อคือการพัฒนาบัณฑิตที่มีความรู้เฉพาะทางต่างๆ นอกเหนือจากภาษาจีน เช่น สังคมศาสตร์ รัฐศาสตร์ หรือสาขาวิชาอื่นๆ ดังนั้น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีแนวโน้มที่จะให้สถาบันขงจื่อเข้ามามีบทบาทด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะทางดังกล่าวมากขึ้น รวมทั้งพัฒนางานบริการวิชาการที่สะท้อนทิศทางการพัฒนาของสถาบันขงจื่อด้วย บทบาทของสถาบันขงจื่อในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่จึงเป็นตัวอย่างของ “คู่ความร่วมมือ” (co-opt) ที่มีได้ผูกมัดด้วยพันธกิจบังคับ จึงมีความเป็นอิสระสูงด้านการดำเนินงาน ถึงแม้ว่าจะมีความร่วมมือกันเพื่อพัฒนาหลักสูตรระหว่างมหาวิทยาลัยเชียงใหม่กับสถาบันขงจื่อ แต่ระดับความร่วมมือที่ต้องอาศัยทรัพยากรของสถาบันขงจื่ออยู่ในระดับไม่มาก และการบริหารจัดการส่วนใหญ่อาศัยบุคลากรและทรัพยากรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นหลัก หากการร่วมมือเป็นไปเพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของบัณฑิตให้แตกต่างจากสาขาวิชาอื่นๆ ในประเทศไทยเท่านั้น

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการดำเนินการของสถาบันขงจื่อในการบริหารจัดการหลักสูตรภาษาจีนในสถาบันอุดมศึกษาไทย พบประเด็นสำคัญที่สะท้อนการใช้อำนาจละมุนทางการศึกษาของจีน ดังนี้

1. ลักษณะของการใช้อำนาจละมุนและแหล่งที่มาของอำนาจละมุนของจีน

ประเทศจีนมักใช้อำนาจละมุนทางการศึกษาโดยผสมผสานกับอำนาจด้านเศรษฐกิจและการเมือง มิได้แยกจากกันโดยอิสระ อีกทั้งดำเนินการควบคู่ไปกับยุทธศาสตร์ของจีนอย่างรอบคอบ จากการศึกษากิจการดำเนินงานของสถาบันขงจื่อต่อการบริหารจัดการหลักสูตรในสถาบันอุดมศึกษา สถาบันขงจื่อจะมีส่วนส่งเสริมการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ด้วยการพัฒนาการสอนภาษาจีนเพื่อตอบสนองการพัฒนาทางเศรษฐกิจตามแนวคิด “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” (BRI) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Zhou (2021) ที่นำเสนอว่าการจัดตั้งสถาบันขงจื่อในประเทศไทยสนับสนุนการให้บริการด้านภาษาและวัฒนธรรมของท้องถิ่น กิจกรรมทางการค้าและสนับสนุนการดำเนินงานตามแนวคิดหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง รวมทั้งเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างประเทศจีนและประเทศไทย รวมทั้งประเทศอื่นๆ ในกลุ่มอาเซียน ในขณะเดียวกัน การขยายอำนาจละมุนของจีนมักมีเงื่อนไข เช่น การเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมตามแบบฉบับของจีนแผ่นดินใหญ่ การใช้อักษรรูปย่อ การยอมรับนโยบายจีนเดียวในเนื้อหาของการศึกษาเกี่ยวกับประเทศจีน

เมื่อพิจารณาการดำเนินงานของสถาบันขงจื่อต่อการบริหารจัดการหลักสูตรภาษาจีนของไทยในปัจจุบัน พบว่า ยุทธศาสตร์ชาติของจีนด้านเศรษฐกิจและการศึกษาเป็นฐานอำนาจสำคัญของสถาบันขงจื่อ และสถาบันขงจื่อแต่ละแห่งจะเลือกใช้แหล่งที่มาของอำนาจละมุนที่เข้ากับจุดเน้นของท้องถิ่นบนพื้นฐานของยุทธศาสตร์ดังกล่าว รายละเอียดดังต่อไปนี้

ยุทธศาสตร์ชาติด้านเศรษฐกิจและการศึกษาของจีนเป็นฐานอำนาจสำคัญของอำนาจละมุนของสถาบันขงจื่อ เนื่องจากบริบททางการศึกษาของจีนในระดับประเทศและระดับนานาชาติ เน้นให้ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนโดยคำนึงถึงความต้องการของท้องถิ่นเป็นสำคัญ อันเป็นผลมาจากการประกาศนโยบาย “ก้าวออกไป” (Going Out) เพื่อกระตุ้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจของจีน นโยบายนี้มีการดำเนินการเชิงปฏิบัติการหลากหลายแนวทาง หนึ่งในนั้นคือการเชื่อมโยงประเทศจีนกับนานาชาติโดยใช้ภาษา

และวัฒนธรรมจีนเป็นเครื่องมือ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของโครงการ “สะพานภาษาจีน” ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเผยแพร่วรรณกรรมจีน ส่งเสริมความเข้าใจและมิตรภาพระหว่างประเทศจีนกับนานาชาติ สิ่งแรกที่ต้องดำเนินการของโครงการนี้คือการจัดตั้งสถาบันขงจื่อ (Ministry of Education of the People’s Republic of China, 2005)

อย่างไรก็ตาม หลังจากการดำเนินการกว่า 8 ปี ก็พบปัญหาหลักคือความกังวลของสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศเรื่องการสูญเสียอิสรภาพทางวิชาการ รวมถึงการทับซ้อนของบทบาทระหว่างสถาบันขงจื่อกับคณะวิชาที่จัดสอนภาษาและวัฒนธรรมจีนดั้งเดิมของสถาบันอุดมศึกษา สำนักงานส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติจึงได้ประกาศแผนพัฒนาสถาบันขงจื่อ ค.ศ. 2012-2020 มีจุดเน้นว่าการดำเนินการทั้งหมดนั้นเป็นไปเพื่อให้ “สอดคล้องกับความต้องการด้านนโยบายสาธารณะและการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมของจีน” (Ministry of Education of the People’s Republic of China, 2013) เน้นการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศจีนกับต่างประเทศโดยการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนที่หลากหลายโดยเน้นการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การเข้าถึงท้องถิ่นและการบริการทางสังคมให้มากขึ้น กอปรกับการประกาศยุทธศาสตร์ 2 ประการที่ส่งผลอย่างมากต่อทิศทางการขยายอำนาจละมุนของสถาบันขงจื่อ คือ (1) ยุทธศาสตร์ด้านการสนับสนุนอาชีวศึกษาของประเทศจีนสู่สากล ในปี ค.ศ. 2020 และแผนปฏิบัติการยกระดับคุณภาพอาชีวศึกษา ค.ศ. 2020-2023 มีเป้าประสงค์ในการยกระดับอรรถิพลของอาชีวศึกษาจีนสู่สากล เปิดโอกาสให้ช่างฝีมือจีนได้แสดงศักยภาพในระดับโลก โดยปฏิบัติการผ่านโครงการ “ภาษาจีน+ทักษะวิชาชีพ” (Ministry of Education of the People’s Republic of China, 2020) สถาบันขงจื่อจึงปรับบทบาทของตนเองให้เป็นหน่วยงานที่เป็นข้อต่อเชื่อมต่อระหว่างการสอนภาษาจีนกับอาชีวศึกษาและเป็นสะพานส่งต่อช่างฝีมือจีนให้แสดงทักษะฝีมือในระดับโลก และ (2) แนวคิดด้านการจัดการเรียนการสอน “ภาษาจีนพลัส” (Chinese+) ในปี พ.ศ. 2562 มีสาระสำคัญคือการบูรณาการภาษาจีนเข้ากับสาขาวิชาเฉพาะทางหรือสาขาวิชาชีพ (Confucius Institute Headquarters/Hanban, 2020) ยุทธศาสตร์ทั้งสองประการนี้เน้นให้สถาบันขงจื่อสร้างความดึงดูดใจโดยเน้นการพัฒนาความร่วมมือให้เหมาะสมและเอื้อประโยชน์กับความต้องการทางวิชาชีพของท้องถิ่นมากขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของนโยบาย “ก้าวออกไป” นั่นเอง

สถาบันขงจื่อเลือกใช้แหล่งที่มาอำนาจละมุนที่แตกต่างกันตามความต้องการท้องถิ่น โดยพิจารณาบริบททางการศึกษาในระดับจังหวัดและระดับสถาบัน เช่น สถาบันขงจื่อ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง พิจารณาบริบทของจังหวัดเชียงรายซึ่งให้ความสำคัญกับเมืองแห่งสุขภาพ และเปิดโอกาสให้การแพทย์ทางเลือกเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาสาธารณสุขของจังหวัด โดยจังหวัดเชียงรายและจังหวัดอุดรธานี เป็นพื้นที่นำร่องพัฒนาภูมิปัญญาระดับท้องถิ่น โดยเน้นการพัฒนาแพทย์แผนไทย แพทย์พื้นบ้าน และแพทย์ทางเลือก (National Health Commission Office, 2017) ซึ่งการแพทย์แผนจีนนับเป็นหนึ่งในแพทย์ทางเลือก โดยมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงเป็นหน่วยงานสำคัญในการผลิตแพทย์แผนจีน และเป็นหน่วยงานร่วมกับจังหวัดเชียงรายพัฒนาให้เชียงรายเป็นเมืองแห่งสุขภาพ ใน พ.ศ. 2566 (Ruaysaen, 2023) นอกจากนี้ จำนวนอาจารย์ชาวไทยที่สอนภาษาจีนในมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในมหาวิทยาลัย ทำให้การขยายอำนาจละมุนของสถาบันขงจื่อในมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงจึงยังต้องมุ่งเน้นการสนับสนุนการดำเนินงานภายในมหาวิทยาลัยเป็นลำดับแรก โดยมีบทบาทอย่างมากในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรภาษาจีนสำหรับการแพทย์แผนจีนบัณฑิต ซึ่งเชื่อมโยงกับทิศทางการพัฒนาเมืองเชียงรายในมิติเมืองสุขภาพ มีหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิตซึ่งจัดเป็นแพทย์ทางเลือกให้กับท้องถิ่นพร้อมกับส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นในเวลาเดียวกัน และสนับสนุนการกิจการสอนภาษาจีนทั้งในฐานะวิชาเอกและวิชาศึกษาทั่วไป

สถาบันขงจื่อ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตั้งอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นศูนย์กลางของภาคเหนือประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่มียุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยว เกษตรกรรม เมืองอัจฉริยะ และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Chiang Mai Provincial Hall, 2023) และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่กำลังมีทิศทางการพัฒนาที่มุ่งสู่ความเป็นนานาชาติหรือระดับโลกโดยยังคงรักษาอัตลักษณ์ล้านนา สถาบันขงจื่อ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่จึงปรับทิศทางการพัฒนาตั้งแต่ ค.ศ. 2021 เป็นต้นมา ให้เป็น “สะพานเชื่อมทางวิชาการและสังคม (academy research & social link)” ให้แก่สถาบันอุดมศึกษาทั้งหมด หน่วยงาน สถานประกอบการทั้งหมดในประเทศไทย (Confucius Institute at Chiang Mai University, 2022) เน้นการใช้ภาษาจีนเป็นเครื่องมือเชื่อมโยงไปสู่สาขาวิชาชีพอื่นๆ ผ่านการทำงานร่วมประสานกับทั้งบัณฑิตวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี เน้นหลักสูตรสหสาขาวิชา เช่น การบูรณาการแนวคิด “ดิจิทัลพลัส” (digital+) ของวิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยีเข้ากับแนวคิด “ภาษาจีนพลัส” (Chinese+) (Danaitun

Pongpatcharatorntep, July 24, 2023) ของสถาบันขงจื้อ โดยมีผลผลิตเป็น หลักสูตร วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเทคโนโลยีดิจิทัล แขนงวิชาพาณิชยอิเล็กทรอนิกส์ข้ามพรมแดน

การดำเนินการของสถาบันขงจื้อทั้งสองแห่งสอดคล้องกับแหล่งที่มาอำนาจละมุนของจีนแผ่นดินใหญ่ที่ Wang and Lu (2008) ได้วิเคราะห์ไว้ว่ามี 5 ประการ ได้แก่ วัฒนธรรม สถาบันและค่านิยม เศรษฐกิจที่เข้มแข็ง วิธีการทางทูต วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งมีความหลากหลายกว่าแหล่งที่มาอำนาจละมุนที่ Nye (2004) เคยได้จำแนกไว้ โดยสถาบันขงจื้อ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงนำยุทธศาสตร์ของประเทศจีนเชื่อมต่อไปยังท้องถิ่นโดยผ่านหลักสูตรแพทย์แผนจีนบัณฑิต ซึ่งสะท้อนพลังอำนาจละมุนด้านวัฒนธรรมและวิทยาศาสตร์การแพทย์ของจีน ในขณะที่สถาบันขงจื้อ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เลือกใช้อำนาจละมุนด้านเศรษฐกิจที่เข้มแข็งและการศึกษาเพื่อตอบโจทย์ทิศทางการพัฒนาเมืองเชียงใหม่ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ He (2016B) ว่าสถาบันขงจื้อสามารถช่วยพัฒนาหลักสูตรภาษาจีนที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นโดยรวมมือกับหน่วยงานเฉพาะในท้องถิ่น ตัวอย่างคือ วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี การดำเนินการเช่นนี้ยังยืนยันผลการศึกษาของ Li (2018) ซึ่งเห็นว่าสถาบันการศึกษาเป็นผู้ผลิตนักศึกษาและผู้นำองค์ความรู้แห่งยุคสมัย และปัจจัยเงื่อนไขเองที่ทำให้สถาบันขงจื้อเลือกคู่ความร่วมมือกับมหาวิทยาลัย ทำให้การขยายอำนาจละมุนของจีนผ่านสถาบันขงจื้อดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง ก้าวเข้าสู่ระดับโลกโดยการเข้าถึงท้องถิ่นผ่านเศรษฐกิจ แพทย์แผนจีน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นแหล่งที่มาของอำนาจละมุนของจีนที่ไม่ควรมองข้ามและมีแนวโน้มทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้นในอนาคต

2. ความสัมพันธ์ของสถาบันขงจื้อในฐานะผู้ขยายอำนาจละมุนกับสถาบันอุดมศึกษาไทยในฐานะผู้รับอำนาจละมุนและแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน

อำนาจละมุนมีเป้าหมายสูงสุดคือการให้ผู้รับอำนาจดำเนินการตามที่ผู้ขยายอำนาจต้องการโดยปราศจากการบีบบังคับ อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ขยายอำนาจกับผู้รับอำนาจอาจเป็นได้รูปแบบอุปสงค์-อุปทาน และแบบคู่ความร่วมมือที่สถานะเท่าเทียมกัน แต่ความสัมพันธ์แบบคู่ความร่วมมือจะอำนวยให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนแก่ทั้งสองฝ่ายได้มากกว่า

ในอดีต ความสัมพันธ์ระหว่างสำนักวิชาจีนวิทยากับสถาบันขงจื้อ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงเป็นรูปแบบของอุปสงค์-อุปทาน บทบาทที่สถาบันขงจื้อช่วยเหลือสำนักวิชาจีน

วิทยานันเป็นการสนับสนุนทรัพยากรของหลักสูตร เช่น บุคลากร ระบบสารสนเทศ แต่จากสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 นับแต่ปลายปี พ.ศ. 2562 เป็นต้นมา ทำให้ทางรัฐบาลไม่อาจจัดสรรอาจารย์อาสาสมัครชาวจีนให้แก่สถาบันอุดมศึกษาทั่วโลกได้ด้วยข้อจำกัดของการเดินทาง สถานการณ์เช่นนี้จึงมีส่วนกระตุ้นให้สำนักวิชาจีนวิทยาตระหนักถึงระดับการพึ่งพาสถาบันขงจื่อ จึงต้องดำเนินการปรับตัวอย่างเร่งด่วนโดยการรับบุคลากรเพิ่ม ส่งผลให้สำนักวิชาจีนวิทยาปรับเปลี่ยนทิศทางการบริหารจัดการหลักสูตรให้พึ่งพาตนเองมากขึ้น และทวีความเข้มแข็งยิ่งขึ้นในปัจจุบัน

ในขณะที่คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เน้นดำเนินการเรียนการสอนภาษาจีนโดยคณาจารย์ในสาขาวิชาภาษาจีนเป็นส่วนใหญ่ตั้งแต่นั้น จึงไม่ได้รับผลกระทบดังกล่าวมากเท่ามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง แต่การดำเนินการในอดีตก็ยังคงขาดการมีส่วนร่วมในระดับลึก ต่อมาหลังสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 คณะวิชาที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนกลับเป็นวิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งเลือกให้สถาบันขงจื่อเข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการหลักสูตรภาษาจีนเฉพาะทางตั้งแต่การจัดทำหลักสูตร การดำเนินการระดับชั้นเรียน และการส่งเสริมและสนับสนุนหลักสูตรในอัตราส่วนประมาณร้อยละ 30 โดยมีสถานภาพที่เท่าเทียมกัน สนับสนุนซึ่งกันและกัน

ปรากฏการณ์เช่นนี้ สอดคล้องกับวรรณกรรมด้านการพัฒนาสถาบันขงจื่อ ซึ่งพบว่าการพัฒนาสถาบันขงจื่ออย่างยั่งยืนโดยจะต้องอาศัยการเข้าถึงความต้องการของท้องถิ่น เน้นความสัมพันธ์ระดับประชาชน มีข้ออาศัยข้อขององค์กรแต่เพียงฝ่ายเดียว และต้องเป็นการพัฒนาบนพื้นฐานของทรัพยากรที่ท้องถิ่นมีอยู่ สร้างความเข้าใจความแตกต่างของทั้งสองประเทศ (Gao, 2019; Huang and Lu, 2020; Sun, 2018; Mao and Wang, 2020) การขยายอำนาจละมุนเพื่อความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนระหว่างสถาบันขงจื่อกับสถาบันอุดมศึกษาไม่ควรอยู่ในรูปแบบอุปสงค์-อุปทานในมุมมองแบบเศรษฐศาสตร์ เนื่องจากการให้อยู่มีขีดจำกัด แต่ควรอยู่ในฐานะที่เท่าเทียมกัน เป็นคู่ความร่วมมือที่แต่ละฝ่ายมีภาระงานที่รับผิดชอบ สามารถมีเป้าหมายร่วมกันหรือต่างกันได้ แต่ทั้งสองฝ่ายต่างสมประโยชน์จากการเติมเต็มกันและกันบนฐานคิดมิติความร่วมมือ (co-opt) ไม่ใช่บังคับขู่เข็ญกดดัน (coerce) ใช้การโน้มน้าวด้วยการใช้พลังทางวัฒนธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ การให้ข้อเสนอ และการใช้ความน่าดึงดูดใจโดยไม่แทรกแซงกิจการภายใน ดังนั้นหากความสัมพันธ์ของผู้ขยายอำนาจละมุนและผู้รับอำนาจเป็นคู่ความร่วมมือที่มีสถานะเท่าเทียมกัน ก็จะสามารถดำเนินงานในระยะยาวได้และเอื้อต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของสองฝ่าย

3. สรุปผลการวิจัย

1. ด้านรูปแบบและบทบาทของสถาบันขงจื๊อต่อการบริหารจัดการหลักสูตรภาษาจีน สำหรับมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง พบว่าก่อนสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 สถาบันขงจื๊อ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงดำเนินการขยายอำนาจละมุนในรูปแบบอุปสงค์-อุปทานในภาพรวมร่วมกับรูปแบบคู่ความร่วมมือในระดับปฏิบัติการ มีบทบาทเป็นผู้สนับสนุนและผู้ร่วมดำเนินการในการบริหารจัดการหลักสูตรภาษาจีน ทั้งหลักสูตรเอกภาษาจีน กลุ่มวิชาภาษาจีนรายวิชาศึกษาทั่วไปและรายวิชาภาษาจีนสำหรับนักศึกษาหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต ส่วนหลังสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 พบว่าบทบาทของสถาบันขงจื๊อลดน้อยลงในด้านกลุ่มรายวิชาศึกษาทั่วไปและกลุ่มวิชาเอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดสรรและพัฒนาอาจารย์และจัดสรรสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ส่วนในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่าก่อนสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 สถาบันขงจื๊อ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ขยายอำนาจละมุนในรูปแบบของอุปสงค์-อุปทานกับสาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์เช่นกันแต่มีส่วนน้อย มีเพียงการสนับสนุนหลักสูตรภาษาจีนในด้านการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนานักศึกษาเป็นหลัก ทว่าภายหลังสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 พบว่าสถาบันขงจื๊อ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ดำเนินการขยายอำนาจละมุนในรูปแบบคู่ความร่วมมือกับคณะวิชาต่างๆ โดยมีบทบาทเป็นผู้ร่วมพัฒนาหลักสูตรและการดำเนินการระดับชั้นเรียนในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา 2 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเทคโนโลยีดิจิทัล แขนงวิชาพาณิชยอิเล็กทรอนิกส์ข้ามพรมแดน และหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาจีนร่วมสมัย โดยร่วมบริหารรายวิชาประมาณร้อยละ 30 ของรายวิชาทั้งหมด

2. ด้านแนวโน้มด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ทั้งสองสถาบันแตกต่างกัน ในกรณีของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง สำนักวิชาจีนวิทยามีแนวโน้มจะปรับรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรให้พัฒนาความเข้มแข็งจากภายในเพื่อให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์กะทันหันได้ โดยการพัฒนาลักษณะสนับสนุนการเรียนรู้ของตนเอง แต่ยังคงรับการสนับสนุนจากสถาบันขงจื๊อสำหรับสาขาแพทย์แผนจีนบัณฑิต ในขณะที่ความสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่กับสถาบันขงจื๊อมีแนวโน้มที่จะพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่เกี่ยวข้องกับจีนศึกษา และหลักสูตรอื่นๆ ที่เชื่อมโยงกับความรู้ประเทศจีนมากกว่าการสอนภาษาจีนเพียงอย่างเดียว

กล่าวโดยสรุป ประเทศจีนใช้อำนาจละมุนผ่านสถาบันขงจื๊อ โดยใช้พลังวัฒนธรรมจีน วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีเป็นสิ่งดึงดูดใจและใช้เศรษฐกิจจีนเป็นแรงจูงใจ งานวิจัยนี้พบว่าอำนาจละมุนจีนเป็นรูปแบบที่ลื่นไหลไม่ตายตัวแต่ปรับรูปแบบให้เข้าถึงความต้องการในแต่ละพื้นที่หรือท้องถิ่น เฉกเช่นกรณีการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับหลักสูตรของสถาบันปลายทางรวมถึงการบริการทางสังคม หลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงลบต่อความสัมพันธ์ระหว่างกันเพื่อปูพื้นฐานไปสู่การสร้างความสัมพันธ์ในระยะยาวที่ต่างฝ่ายต่างเห็นประโยชน์จากคู่ความร่วมมือ และสิ่งเหล่านี้เป็นความแยบคายด้านการดำเนินนโยบายต่างประเทศจีนรวมทั้งการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมของจีนต่อนานาประเทศรวมถึงประเทศไทย

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง “การศึกษาอำนาจละมุนของจีนผ่านสถาบันขงจื๊อต่อการบริหารจัดการหลักสูตรภาษาจีนของสถาบันอุดมศึกษาไทยในจังหวัดเชียงรายและจังหวัดเชียงใหม่” ซึ่งได้รับเงินอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

References

- Carr, E. H. (1946). *The Twenty Years' Crisis 1919-1939: An Introduction to The Study of International Relations* (2nd Edition). London: Macmillan & Co., LTD.
- Chen, X., Tan, Z., and Zhang, N. (2020). Current Situation Development Strategy of Cultural Activities Organization of Confucius Institutes in Thailand. [in Chinese]. *Journal of Beibu Gulf University*, 35(12), 28-32.
- Cheng, X. (2009). Education: The Intellectual Base of China's Soft Power. in Li, M., editor. *Soft Power: China's Emerging Strategy in International Politics*. (p. 103-123). Lexington Books.

- Chiang Mai Provincial Hall. (2023). **Chiang Mai Province's Development Plan (2018-2022)**. [in Thai]. <https://www.chiangmai.go.th/managing/public/D2/2D28Apr2021143603.pdf>.
- Chinese Studies Center, Institute of Asian Studies, Chulalongkorn University. (2008). **Thai-Chinese Cooperation in Chinese Language Teaching in Thailand**. [in Thai]. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Confucius Institute at Chiang Mai University. (2023). **Master of Arts in Contemporary Chinese Teaching Program Promotion**. (Facebook Live). [In Chinese]. <https://www.facebook.com/qmkzxy/videos/1422247238235508>.
- Confucius Institute Headquarter in Thailand. (2019A). **Confucius Institute at Mae Fah Luang University: Brief Introduction of the Institute**. [in Chinese]. <http://www.hanbanthai.org/kongzixueyuan/cimfl/>.
- Confucius Institute Headquarter in Thailand. (2019B). **Confucius Institute at Chiang Mai University: Brief Introduction of the Institute** [in Chinese]. <http://www.hanbanthai.org/kongzixueyuan/cicmu/>.
- Confucius Institute Headquarters/Hanban. (2020). Innovation Development of Confucius Institute. [in Chinese]. **Confucius Institute**, 66(1), 35-40.
- Duan, Y. (2008). Language-Culture International Promotion and Confucius Institute: under the Theoretical Framework of Hard Power-Soft Power. [in Chinese]. **Fudan Education Forum**, 6(2), 48-51.
- Jiracheewewong, E, Natjumnong, T, and Yaemkhayai, C. (2020). Chinese Scholarships and Education for International Students: Targeted Tools for Greater China's Use of Soft Power. **Panyapiwat Journal**, 12(2), 238-253.
- Fan, W., Chutawiriya, K., and Punthanamahakarun, T. (2021). "China's Policy to Promote the Development of Confucius Institutes in Thailand".

- [in Thai]. **Political Science and Public Administration Journal, Khon Kaen University**, 6(1), 1-30.
- Gan, Y. (2019) **The Investigation and Analysis of the Current Situation of Local Chinese Teachers Training in Universities in Chiang Rai, Thailand**. [in Chinese]. Master Degree's Thesis, Liaoning University.
- Gao, L. (2019). Reflection on the Talents Cultivation and Sustainable Development of African Confucius Institutes. [In Chinese]. **Journal of Tianjin University of Technology and Education**, 29(1), 69-73.
- Glaser, B. S., and Murphy, M. E. (2009). Soft Power with Chinese Characteristics: The Ongoing Debate. In Carola McGiffert, editor. **Chinese Soft Power and Its Implications for The United States: Competition and Cooperation in The Developing World, A Report of The CSIS Smart Power Initiative**. (p. 10-26). Washington DC: Center for Strategic & International Studies.
- He, P. (2016A). **A Survey on the Current Situation of Chinese Language Teaching at the Confucius Institute at Chiang Mai University, Thailand**. [in Chinese]. Master Degree's Thesis. Yunnan, Yunnan Normal University.
- He, W. (2016B). Development Mode of the Confucius Institute in Thailand and Its Optimization Strategies. **Journal of Yunnan Normal University (Teaching and Studying Chinese as a Foreign Language Edition)**, 14(4), 83-92.
- Huang, C., and Lu, S. (2020). Existing layout of the Confucius Institutes in Africa and Their Sustainable Development Strategy. [In Chinese]. **Journal of Yunnan Normal University (teaching and Studying Chinese as a Foreign Language Edition)**, 18(1), 78-92.
- Hubbert, J. (2014). Ambiguous States: Confucius Institutes and Chinese Soft Power in The U.S. Classroom. **Political and Legal Anthropology Review**, 37(2), 329-349.

- Kluver, R. (2017). Chinese Culture in A Global Context: The Confucius Institute as A Geocultural Force. In Lisie, J de., and Goldstein, A., editors. **China's Global Engagement: Cooperation, Competition and Influences in the 21st Century**. (p. 389-416). Brookings Institution Press.
- Li, J. (2018). **Conceptualization Soft Power of Higher Education: Globalization and Universities in China and The World**. Springer.
- Liu, N. (2020). The Current Development Status and Promotion Strategies of Localization of Cultural Activities of the Confucius Institute in Thailand under the Background of “Belt and Road Initiative” Taking the Confucius Institute at Chiang Mai University as an example. [in Chinese]. **Think Tank Era**, 4, 132-133.
- Liu, C., and Wang, Y. (2021). Overseas Communication of Chinese Culture from Perspective of 5W Theory Taking Confucius Institute of Betong Municipality as an Example. [in Chinese]. **Journal of Beibu Gulf University**, 36(3), 52-56, 99.
- Mao, H., and Wang, L. (2020). Exploration of the Sustainable Development Model of the Confucius Institute for Traditional Chinese Medicine Taking the Confucius Institute for Traditional Chinese Medicine at University of Pécs, Hungary as an Example. [In Chinese]. **Chinese Medicine and Culture**, 15(2), 68-74.
- Ministry of Education of the People's Republic of China. (2005). **Brief Introduction of Hanyu Qiao Gongcheng**. [in Chinese]. http://www.moe.gov.cn/jyb_xwfb/xw_zt/moe_357/s3579/moe_1017/tnull_10586.html.
- Ministry of Education of the People's Republic of China. (2006). **Confucius Institutes Charter**. [in Chinese]. http://www.moe.gov.cn/srcsite/zsdxwxgk/200610/t20061001_62461.html.

Ministry of Education of the People's Republic of China. (2013). **The Development Plan of Confucius Institutes (2012-2020)**. [in Chinese]. http://www.moe.gov.cn/jyb_xwfb/gzdt_gzdt/s5987/201302/t20130228_148061.html.

Ministry of Education of the People's Republic of China. (2020). **Announcement of the "Quality Improvement and Training of Vocational Education" Action Plan (2020-2023)" by Nine Departments (Including the Ministry of Education)**. [In Chinese] http://www.moe.gov.cn/srcsite/A07/zcs_zhgg/202009/t20200929_492299.html.

National Health Commission Office. (2017). **Developing 2 pilot areas: 'Chiang Rai-Udon Thani', a Model for Local Wisdom for Health Development**. [in Thai]. <https://www.nationalhealth.or.th/th/node/845>.

Nye, J. S., Jr. (2004). **Soft Power: The Means to Success in World Politics**. Public Affairs.

Office of Academic and Educational Standards Office of the Basic Education Commission, Ministry of Education.(2010). **Guidelines For Curriculum Management According to The Basic Education Core Curriculum 2008**. [in Thai].Agricultural Cooperatives Association of Thailand Printing Company Limited.

Representative Office of The Hanban of The People's Republic of China in The Kingdom of Thailand. (2008). **Confucius Institutes in Thailand**. [in Chinese, Thai and English]. Liuzhong Daxue Chubanshe.

Ruaysaen, R. (2023). **MFU.-Chiang Rai Province Developing Chiang Rai Province Development Plan: Provincial Governor promotes MFU as a Center of Chiang Rai Wellness City**. [in Thai]. <https://www.mfu.ac.th/news/news-detail/detail/News/19421.html>.

- Sun, Y. (2018). Achieving Confucius Institutes' Sustainable Development via a Chinese-foreign Cofounding and Sharing Mechanism. [In Chinese]. **Global communication**, 6, 85-89.
- Tan, S. (2018). The study of the Communication Strategies of Chinese Culture in Southeast Asia from the Perspectives of the Confucius Institutes in Thailand taking three Confucius Institutes in Thailand as examples. [in Chinese]. **Journal of News Research**, 7(12), 321-322.
- Vyas, U. (2011). **Soft Power in Japan-China Relations: State, Sub-state, And Non-State Relations**. Routledge.
- Wang, D., and Adamson, B. (2015). War and Peace: Perceptions of Confucius Institutes in China and USA. **Asia-Pacific Edu Research**, 24(1), 225-234.
- Wang, H., and Lu, Y. C. (2008). The Conception of Soft Power and its Policy Implications: A Comparative Study of China and Taiwan. **Journal of Contemporary China**, 17(56), 425-447.
- Xie, G. (2017). **The Investigation and Analysis of Undergraduate's Chinese Curriculum for Chinese Major of Chiang Mai in Thailand**. [in Chinese]. Master Degree's Thesis, Sichuan International Studies University.
- Zeng, Z., and Yang, H. (2017). Analysis of the Distribution of Confucius Institutes in Southeast Asia and the Relevant Influencing Factors. [in Chinese]. **Journal of Yunnan Normal University (Teaching and Studying Chinese as a Foreign Language Edition)**, 15(3), 63-71.
- Zhou, Y. (2021). Confucius Institute in The Sino-Thai Relations: A Display of China's Soft Power. **Asian Journal of Social Science**, 49(4), 234-243.

Interview

Arphon Thiragun. Coordinator of Chinese courses for students in the Traditional Chinese Medicine Major, Mae Fah Luang University.

Interview. July 18, 2023.

Charoen Petcharat. Senior Instructors of Chinese Section, Department of Oriental Languages, the Faculty of Humanities, Chiang Mai University. **Interview.** October 14, 2022.

Danaitun Pongpatcharatorntep. Deputy Dean of College of Arts, Media and Technology, Chiang Mai University, and Director of the Confucius Institute at Chiang Mai University. **Interview.** July 24, 2023.

Ekkawat Jaiduang. Administrative Staff of Sirindhorn Chinese Language and Culture Centre, Mae Fah Luang University. **Interview.** January 25, 2022.

Korawan Phromyaem. Head of Chinese Section, Department of Oriental Languages, the Faculty of Humanities, Chiang Mai University.

Interview. October 14, 2022.

Lei Chen. Chinese Teacher of the Confucius Institute at Mae Fah Luang University. **Interview.** January 22, 2022.

Nuttida Wongputtarungsee. Administrative Staff of Sirindhorn Chinese Language and Culture Centre, Mae Fah Luang University. **Interview.** January 25, 2022.

Pasoot Lasuka. Deputy Dean of the Faculty of Humanities, Chiang Mai University. **Interview.** October 14, 2022.

Peiyun Yuan. Chinese Teacher of the Confucius Institute at Mae Fah Luang University. **Interview.** July 20, 2023.

Peng Liu. Head of the International Relations Development Working Group of the School of Sinology, Mae Fah Luang University. **Interview.** July 18, 2023.

Teeraparp Predeepoch. Dean of the School of Sinology, Mae Fah Luang University. **Interview.** January 25, 2022.

Ting Huang. Chinese Teacher of the Confucius Institute at Mae Fah Luang University. **Interview.** January 20, 2022.